Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראָשען — היינט 10 זייטען

נײַער פאָלקסבלאַט

№ 33 | Łódź, Niedziela, 8 lutego 1931 r. | ניינטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, כ״א שבט תרצ״א | № 33

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

זאל פילהארמאניע

העברעאישע דראמאטישע סטודיע
אין לאדז ביי וו. י. ז. א. — 2-טע פארשטעלונג

היינט, זונטאג דעם 8 טען לויט 3.30 א זייגער נאכמיטאג

אין פראגראם:

I. **„די ריכטער"** פון וויכפיאנסקי, טראגעדיע אין 1 אקט

II. **וואונדער-טעאטער** פון Cervantes, גראָטעסק אין 2 בילדער

רעזשיסער: ס. וויינשטאק. דעקאראציעס און קאסטיומען: ד. מיטוס, מוזיק: ה. קאן. איבערזעצונג און פארווארט י. ראזענצווייג.

בילעטען צו בעקומען ביי דער פירמע יעבר. לעווענשטער, נארוטאוויטשא 4 און אין טאג פון דער פארשטעלונג ביי דער קאסע פון פילהארמאניע

היינט, זונטאג, דעם 8 פעברואר 1931, 1 א זייגער בייטאג צו דער שמערצליכער יאהרצייט פון

נ״ע

דיר. אלבערט קאהן

קומט פאר אין דער שהל פון „בקור-חולים", פלאץ וואלנאשטשי 10 א טרויער-הזכרה, וועגען וואס עס מיילען מיט

די פערוואלטונג פון לאדז. געז. „בקור חולים"
און קאמיטעט „אוזדראוויסקא"

---

50 יובילעאום-קאמיטעט לכבוד שלום אש אין לאדז. 50

זאל „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20

היינט, זונטאג, דעם 8 טען פעברואר, האלב 9 א זייגער אין אָווענט קומט פאר א

גראנדיעזע יובילעאום-פייערונג
לכבוד דעם גרויסען און בעליבטען דיכטער

שלום אש
מיט דער בעטייליגונג פון חשוב׳ען יובילאר

I.
1) איינלייטונג — רעד. י. אונגער,
2) רעדע וועגען שלום אש — ד״ר ז. עלענבערג,
3) בעגריסונגען,
4) שלום אש דער קינסטלער, רעפעראט — יצחק קאצענעלסאָן,
6) **רעדע פון יובילאר.**

II.
1) שלום אש הימן. טעקסט ישראל ראבאָן, מוזיק קאמפ. הענעך קאהן,
2) קלאסישע ווערק און פאלקס-לידער — כאר אונטער לייטונג פראָפ. פייוויש׳ס,
3) סאלא געזאנג — פ׳ל. ס. קאפיוניאק,
4) רעציטאציעס פון שלום אש׳ס ווערק — דער יובילאר און י. מאָשקאָוויטש.

בילעטען שוין צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20.

Uczenica VII-ej klasy
udziela lekcyj, tanio.
Dowiedzieć się:
E. KAUFMAN, Narutowicza 25, poprz. of., I p.

אפענער בריף צו די לאדזשער מצבה-קריצערס!

צוליב דעם, וואס די ניי-איינגעפיהרטע ארבייטען די אזוי גערופענע מאזאיק-ארבייט, וועלכע בעשטעהט פון 90% זאמד און 10% צעמענט און פון אויבען בעפוצט מיט א שיכט פון 5 מיללימעטער שטיקלעך מארמיר, זענען פאקטיש אימיטאציע-ארבייטען, וואס זענען אויסען צו בעשווינדלען די קליענט. פון דער צווייטער זייט האט די פראקטיק דערוויזען, אז די דאזיגע ארבייטען דראָהען אפילו מיט לעבענס-געפאהר פאר די ארבייטער, ווייל ביי דער מינדסטער גאָלאָגענהייט פלאצט עס און צופאלט זיך, האט די פערזאמלונג פון אלע מצבה-קריצער ארבייטער, וועלכע איז פארגעקומען דעם 15/XII פ.י. בעשלאסען די דאזיגע ארבייטען אפצושטעלען. כדי אבער אייך צו געבען די מעגליכקייט אויסצופיהרען די שוין אנגענומענע בעשטעלונגען גיבען מיר אייך דעם טערמין ביז׳ן 15. מערץ ד. י. מיר דערקלערען אבער מיט דער גאנצער קאטעגאָרישקייט, אז נאך דעם טערמין וועלען די ארבייטער קיין שום מאזאיק-ארבייט נישט אויספיהרען!

מיט אכטונג **מצבה-קריצער-ארבייטער פאראיין אין לאדז.**
פארזיצער: נ. לייבאָוויטש. סעקרעטאר: א. איינהארן. 1049

שבת, דעם 22. פעברואר 1931, 8.30 א זייגער אָווענט קומט פאר אין אייגענעם לאקאל פילסודסקי גאס 25

די אלגעמיינע פערזאמלונג
פון דער יודישער קאאפעראטיווער באנק
פאר קליין-אינדוסטריע און האנדווערקער אין לאדז

פילסודסקיגאס 25. מיט בעגר. פעראנטווארטליכקייט

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) ערעפנונג, 2) וואהלען פון פרעזידיום, 3) איבערלייענען דעם פראָטאָקאָל פון דער פריהעריגער אלגעמיינער פערזאמלונג, 4) בעריכטען: א) פון דער פערוואלטונג, ב) פון דעם ראט, ג) פערבאנד פון די יודישע קאסס. געזעלשאפטען, 5) בעשטעטיגען דעם באלאנס, 6) אויסשליסען די ארויסגעטרעטענע מיטגלידער. 7) פערקלענערען דעם ראט אויף 9 פערזאָן אין 3 פערטרעטער, 8) ענדערען דעם נאמען, 9) פערשידענעס, 10) אננעהמען דעם בודזשעט פאר׳ן יאהר 1931, 11) וואהלען פון א פערוואלטונג און פערטרעטער, און אויפן כסת-ראט מיט פערטרעטער.

מיט אכטונג יודישע קאאפעראטיווע באנק
פאר קליין אינדוסטריע און האנדווערקער אין לאדז.

מאשין-מצות

ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דינע ווי אויך מצה-מעהל, אייער-פערפעל און סוכארקעס לויט קאנלסבאדער סיסטעם

מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט אונזער גוט-בעקאנטע און פרישע געבעקען פון אונזער איבעראל בעוואוסטער צוקערביע

נ. וויינבערג
38 פעטריקאווער 38
:-: טעל 143-82 :-:

טעלעגראמע!
זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטש 20

מיטוואך, דעם 11-טען פעב׳ואר ד. י. קומט פאר

דער קאנצערט
פון דעם 7-יעהריגען חזן

עפשטיין
פרטים אין די ווייטערדיגע אנאנסען.

Dr. med.

I. Wajnberg

Cegielniana 47, tel. 126-02

צוריק געקעהרט

אינערליכע קראנקהייטען

ספעציעל פאר לונגען און הארץ-קראנקהייטען בעשטראהלונגען אין קינסליכער בערג-זון.

נעמט אן אין דערהיים פון 5-3.

בעקאנטמאכונג

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז די אנגעזעטצטע אין „לאדזשער טאגעבלאט" פערזאמלונג פון די מיטגלידער פון „בותו לחם" אויף היינט, זונטאג, 5 א זייגער נאכמיטאג, **קומט צוליב טעכנישע סבות נישט פאר**

די פערוואלטונג. 1103

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאל ארצט פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקה.

NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעמט אן פון 1-12 און פון 7- 4 אָווענד.

א הזכרה.

היינט, זונטאג, 1 א זייגער בייטאג קומט פאר אויפ׳ן בית-החיים **א הזכרה** נאך אונזער אונפערגעסליכער טאכטער

פייגע מהלה טאנגערזאן נ״ע

וועגען וואס עס טיילען מיט אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע
עלטערן און פאמיליע. 1115

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס דעם הארציגסטען דאנק דעם ה׳ ד״ר אקושער פ. בארנשטיין (צעגעלניא 4 א) און זייער אקישערקע באום, פאר זייער מיכטיגער ערצטליכער בעהאנדלונג פון מיין פרוי ביים געבורט און מיר ווינשען זיי ווייטערע ערפאלג. מיט אכטונג: מאן סאלעק ליגארסקי און פאמיליע הערשליקאָוויטש, ה. הערש-ליקאָוויטש און פרוי, אלעקסאנדראָווסקא 5׳

שטאפערנס
ווערען געזוכט.
צו מעלדען זיך
ליפאווא 78
ביי זאיאנץ

Lekarz-dentysta

Stanisław Gelberg

זאוואדזקא 14, טעל. 108-33

נעמט אן פון 2-10 נאכמ. און פון 4-7 אָווענד

בעקאנטמאכונג.

די פערוואלטונג פון פעראיין „עזרת אחים" אין לאדז, מאכט בעקאנט איהרע מיטגלידער, אז שבת, דעם 21-טען ד. ה. פינקטליך 4 נאכמ. צום 1-טען טערמין קומט פאר אין פעראיינס-לאקאל זאוואדזקא 28

די אלגעמיינע יעהרליכע גענעראל-פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג ארדנונג: 1) ערעפנונג, 2) טעטיגקייטס-בעריכט פון דער פערוואלטונג און רעוויזיאנס קאמיסיע, 3) וואהל פון א פרעזידיום, 4) וואהלען פון א נייער פערוואלטונג און רעוויזיאנס-קאמיסיע, 5) פערשידענעס.

ביי א נישט גענוגענדער צאהל מיטגלידער קומט די זעלבע פערזאמלונג פאר דעמזעלבען טאג 6 נאכמ. און וועט זיין גילטיג ביי יעדער צאהל מיטגלידער.

בעמ.: לויט׳ן פעראיינס סטאטוט מוז יעדער מיטגליד רעגולירען דעם מיטגלידס-ביישטייער, כדי נישט צו פערלירען די שטים רעכט.

די פערוואלטונג פון
פעראיין „עזרת אחים", זאוואדזקא 28.

טראַגישער פּאַרפאַל אויפ׳ן פּראָצעס
וועגן די געשעהענישען פון 14 סעפּטעמבער
דער עדות אדוו. קאַרנפעלד שטאַרבט אין געריכטס־זאַל
דער פּראָצעס אָפּגעלעגט ביז דינסטאָג

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָררעספּאָנדענט). דער דריטער טאָג פון פּראָצעס וועגן די געשעהענישען אין דעם בלוטיגען זונטאָג פון 14 סעפּטעמבער אין פערגאַנגענעם יאָהר אויף די אויאַזדאָווער אַלעיען האָט זיך פערענדיגט אויף אַ זעהר טראַגישען אופן. בעת זיין עדות זאָגען, איז פּלוצלונג געשטאָרבען פאַר׳ן ריכטער־טיש דער 80־יעהריגער וואַרשאָווער אַדוואָקאַט מיקאָלאַי קאָרנפעלד. דער טויט פון דעם אָנגעזעהענעם און געאַכטעטען אַדוואָקאַט, האָט געמאַכט אַ געוואַלדיגען איינדרוק. די געריכטס־פערהאַנדלונגען זענען איבערגעריסען געוואָרען, און ווי מען האָט געשמועסט אין די געריכטס - קולואַרען, וועט דער דאָזיגער טראַגישער פאַל נאָך האָבען ווייטערע קאָנסעקווענצען.

ווי אַזוי מען האָט צוטריבען דעם המון

אַלס ערשטער איז אין דעם טאָג אויסגעהערט געוואָרען דער קאָמענדאַנט שטשעניאַווסקי, וועלכער האָט בעת די געשעהענישען אָנגעפיהרט מיט צוויי פּלוטאָנען פוסגעהער פּאָליציאַנטען, איין רייטער־אָפּטיילונג און אַן אָפּטיילונג פון פּאַנצער אויטאָס.

דער עדות ערקלערט, אַז בעת ער האָט בעקומען אַ בעפעהל צו צוטרייבען די דעמאָנסטראַציע, האָט ער אויפמערקזאַם געמאַכט דעם קאָמענדאַנט קאָנעס, אַז עס וועט בעסער זיין, צו צוטרייבען דעם המון דורך אַ רייטער־אָפּטיילונג, ווייל אויף אַזאַ אופן וועלען זיין ווייניגער קרבנות.

דאַן איז אויסגעהערט געוואָרען דער עדות, קאָמענדאַנט קאָנעס, וועלכער האָט אין דעם קריטישען טאָג אָנגעפיהרט מיט די רייטער־פּאָליציי. דער עדות דערצעהלט: „אַרום צוויי אַ זייגער בייטאָג האָב איך בעקומען דעם בעפעהל צו צוטרייבען דעם המון. אויף דער פּיענקנאַ־גאַס, האָב איך זיך אָנגעשטויסען אויף די הינטערשטע רייהען פון דער דעמאָנסטראַציע, וועלענדיג אויסמיידען אַ בלוט־פערגיסונג, האָב איך אַרויסגעלאָזט אַן אָפּטיילונג רייטער־פּאָליציי. די פּאָליציאַנטען האָבען געהאַט אַ בעפעהל, אַז זיי זאָלען פאַר יעדען פּרייז

אויסמיידען אַ בלוט פּערגיסונג

איך האָב זיי פערווערט צו בענוצען זיך מיט׳ן געוועהר אפילו ווען מען זאָל אויף זיי שיסען פון המון.

ווען איך האָב דערהערט די ערשטע רעוואָלווער־שאָסען האָב איך געאיילט אויפ׳ן אָרט פון די געשעהענישען. ווען איך בין צוגעקומען צו דער מאַטעיקאַ־גאַס איז פאָרגעקומען אַן אָויפרייס. איך האָב אַ קאָמאַנדע געטון „פאַלען". באַלד דער נאָך זענען אָפּגעגעבען געוואָרען אַ גאַנצע סעריע שאָסען. עס האָט געמאַכט דעם איינדרוק, ווי אַ סאַלווע פון מאַשינען געוועהר. איך האָב געגעבען אַ בעפעהל צו צוטרייבען דעם המון מיט די קאָלבען. די דאָזיגע אויפגאַבע איז ערלעדיגט געוואָרען אין משך פון צוויי מינוט. שפּעטער זענען פאָרגעקומען די אַרעסטען".

אויף דער פראַגע פון פאָרזיצער ערקלערט דער עדות, אַז ער האָט דער רייטער־אָפּטיילונג בעפויהלען אויפצופאָדערען דעם המון זיך צו צוגעהען. צוליב דעם קלאַפּען פון די פערדישע קאָפּיטעס האָט דער עדות נישט געקענט הערען, אויב זיין בעפעהל איז אויסגעפיהרט געוואָרען.

דער עדות שטעלט אויך ווייטער פעסט, אַז די פּאָליציאַנטען האָבען געהאַט אַ

בעפעהל נישט צו שיסען

און אַ דייטליכע קאָמאַנדע. אייניגע פּאָליציאַנטען האָבען אָבער, ווי דער עדות האָט זיך שפּעטער דערוויסט, אויסגעשאָסען אין דער לופט אין דער ריכטונג פון רעקערטס גערטענדל.

דאַן איז אויסגעהערט געוואָרען אַלס עדות דער מאַן פון דער בעשולדיגטע ד״ר טיליצקאַ. ער ערקלערט, אַז שוין אַ רייה יאָהרען ווי ער פערנעהמט זיך נישט מיט פּאָליטיק. אין דעם קריטישען טאָג איז ער אָנוועזענד געווען אויפ׳ן מיטינג.

דער עדות ערקלערט ווייטער, אַז ער האָט אַנדערע אנשׁואוּנגען, ווי זיין פרוי. אויף דער פראַגע פון פּראָקוראָר, וואָס פאַר אַ צייטונגען ער לייענט — ערקלערט דער עדות, אַז זיין פרוי לייענט דעם „ראָבאָטניק", ער אָבער לייענט די „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ".

נאָכ׳ן מיטינג, דערצעהלט ווייטער דער עדות, איז ער געגאַנגען שפּאַצירען. ער האָט געזעהען, ווי די פּאָליציי האָט אַטאַקירט דעם המון. ער האָט דערהערט שאָסען און שפּעטער איז ער אויך פערהאַלטען געוואָרען. דער עדות ערקלערט, אַז די פּאָליציי האָט ברוטאַל געהאַנדעלט און דאָס האָט אויף איהם געמאַכט אַ שווערען איינדרוק.

פאָרזיצער: דאָס געריכט רעכענט זיך נישט מיט אייער מיינונג.

ווייטער דערצעהלט דער עדות, אַז די פּאָליציי האָט אייניגע אַרעסטירטע געשלאָגען.

פאָרזיצער: אָבער אייך האָט מען נישט געשלאָגען?

— ה׳ פּרעזעס, ווען מען וואָלט מיך געשלאָגען וואָלט איך זעהר שטאַרק רעאַגירט.

דאַן ווערט אויסגעהערט דער עדות פרייליין באַקון, אַ לעהרערין. זי האָט זיך בעטייליגט אין מיטינג, ווייל זי האָט זיך אינטערעסירט מיט דער פּערזאָן פון ד״ר טיליצקאַ, וועגען וועלכער זי האָט געהערט דאָס זי היילט אָפּט קראַנקע בחנם.

לויט די ערקלערונגען פון דעם עדות, האָט ד״ר טיליצקאַ אין איהר רעדע אויף דעם מיטינג גערעדט וועגען דער מעגליכקייט פון אַ מלחמה מיט דייטשלאַנד, בעטאָנענדיג, אַז אויך די פרויען מוזען זיין גרייט. צו פערגיסען זייער בלוט.

טראַגישער טויט פון עדות אדוו. קאַרנפעלד

דאַן האָט זיך דערנעהנטערט דער טראַגישער מאָמענט. אַלס עדות ווערט אויסגעהערט דער אַדוו. קאַרנפעלד. „דעם 14. סעפּטעמבער — הויבט אָן זיינע ערקלערונגען דער עדות — איז געווען זעהר אַ שעהן וועטער. איך בין געגאַנגען מיט מיין אייניקעל שפּאַצירען. איך בין געגאַנגען אין פּאַרק אַריין און דאָרט האָט מיין אייניקעל מיר געלייענט די צייטונגען. אַרום 1 אַ זייגער, ווען איך האָב שוין געהאַט איבערגעלייענט אַלע צייטונגען, בין איך אַוועק אין דער ריכטונג פון דער שאָפּען־גאַס. די אויאַזדאָווער אַלעען זענען געווען פול מיט שפּאַצירענדע, ז׳האָט געהערשט פולשטענדיגע רוה. פאַר׳ן לאָקאַל, וואו עס איז פאָרגעקומען דער מיטינג האָב איך נישט בעמערקט קיין איין פּאָליציאַנט בישט.

פאָרזיצער נוימאַן: צי פיהלט איהר זיך שלעכט ווען איהר זעהט נישט קיין פּאָליציאַנט, דאָס איהר זענט געוואָרען דערויף אויפמערקזאַם?

עדות אַדוו. קאַרנפעלד: ניין, איך בין געוואָרען אויפמערקזאַם דעריבער, ווייל איך האָב געוואוסט, אַז עס דאַרף פאָרקומען אַ מיטינג, וועלכער זאָל זיין פערבאָטען. ביי פּאָליטישע מיטינגען געפינט זיך דערנעבען געוועהנליך פּאָליציי. איך בין אַריינגעגאַנגען אויפ׳ן מיטינג. פון די רעדעס האָב איך גאָרנישט געהערט.

ווי איך האָב מיך שפּעטער דערוויסט האָבען די מעגאַפאָנען שלעכט פונקציאָנירט. איך האָב נאָר געהערט ווי איינער פון די אָרגאַניזאַטאָרען האָט אויפגעפאָדערט די פערזאַמעלטע זיך רוהיג פונאַנדערצוגעהען.

איך בין אַרויסגעגאַנגען אין דער גאַס. די אָנטיילנעהמער פון מיטינג זענען זיך רוהיג פונאַנדערגעגאַנגען. איך האָב בעמערקט ווי אַרום דער פרוי ד״ר טיליצקאַ האָבען זיך גרופּירט פרויען. ווייטער האָב איך נישט בעמערקט קיין איין פּאָליציאַנט.

נעבען דער פּיענקנאַ־גאַס זענען נעבען מיר פערבייגעלאָפען צוויי פּאָליציאַנטען מיט אויפגעזעצטע באַגנעטען. מיין יונגעל איז בלאַס געוואָרען ווי קרייד, איך האָב מיך אומגעקוקט און דערזעהן אַן אָפּטיילונג רייטער - פּאָליציי אויף שוימענדיגע פערד.

דראַמאַטישער מאָמענט

פאָרזיצער נוימאַן: צי זענען זיי באמת געווען אַזוי שוימענדיג?

אין דאָזיגען מאָמענט ווערט דער עדות אַדוו. קאַרנפעלד בלאַס און ער ענטפערט מיט אַ שוואַכער שטימע: ענטשולדיגט.

דער געריכטס־וואַזשני רוקט איהם שנעל צו אַ שטוהל. אַדוו. קאַרנפעלד פאַלט אַ נידער. ער חלש׳ט.

דער פאָרזיצער פעראָרדענט אַ הפסקה. דאָס געריכט געהט אַרויס. אין דעם מאָמענט לויפט פרוי ד״ר טיליצקאַ פון דער באַנק און איילט צו הילף. זי שרייט עפּעס אונפערשטענדליכעס. זי בויגט זיך איבער דעם אדוו. קאַרנפעלד און דאַן מיט אַ פערצווייפעלטע שטימע:

— וואַסער!

דער פּראָקוראָר האָוטשאַק לויפט שנעל אַרויס פון בעראַטונגס־צימער און גיסט אָן אַ גלאָז וואַסער. עס איילט אויך צו הילף דעם אַדוו. קאַרנפעלד ד״ר העלין, וועלכער איז געווען אנוועזנד אין זאַל.

פּלוצלונג פאַלט אויך פרוי ד״ר טיליצקאַ אַ פער׳חלש׳טע אויפ׳ן באָדען. עס איילען איהר צו הילף איהר מאַן און פון דער בעשולדיגונגס־באַנק — שולמאַן. מע זט־אָגט זי אַרויס פון זאַל

דערווייל איז אָנגעקומען די גיכע הילף, וועלכע די פּאָליציי האָט אַלאַרמירט. דער דאָקטאָר שטעלט פעסט דעם טויט פון אַדוו. קאַרנפעלד פון אַ האַרץ־שלאַג. אויף טראַגעס ווערט דער טויטער קערפּער פון אַדוו. קאַרנפעלד אַהיימגעטראָגען אין דער וואוינונג פון זיין פאַמיליע.

אין וואַרטע־צימער האָט מען זיך דערווייל בעמיהט צו ברענגען צום בעוואוסטזיין די פערחלש׳טע פרוי ד״ר טיליצקאַ, וואָס איז אויך איבּ־גיכען געלונגען.

די פערהאַנדלונגען ווערען בענייט

נאָכדעם ווי די געריכטס־פערהאַנדלונגען זענען בענייט געוואָרען, ערקלערט פּראָקוראָר קאַוטשאַק, צוליב דעם געזונד־צושטאַנד פון פרוי ד״ר טיליצקאַ, בעט איך די געריכטס־פערהאַנדלונגען אָפּצולעגען ביז מאָרגען.

די ערקלערונג פון די פערטיידיגער

אין נאָמען פון די פערטיידיגער גיט דאַן אַדוו. בערענסאָן אַ פאָלגענדע ערקלערונג:

„דעם סעניאָר פון דער אַדוואָקאַטור פון דער הויפּט־שטאָט האָט געפּלאַצט דאָס האַרץ, בעת דער פאָרזיצער האָט איראָניזירט איבער זיינע עדות־זאָגען. מיר זענען געצווינגען צו פּראָטעסטירען געגען דאָזיגען סיסטעם פון בעהאַנדלען די ערקלערונגען וואָס זענען נישט לויט דעם וואונש פון פאָרזיצער. איך בעט איבערצורייסען די געריכטס־פערהאַנדלונגען".

פאָרזיצער, ווענדענדיג זיך צום סעקרעטאַר: די דאָזיגע ערקלערונג וועט איהר אַריינטראָגען אין פּראָטאָקאָל.

אַדוו. בערענסאָן רעדט ווייטער: אונזערע פאָרשלאָגען בנוגע דער פּערזאָן פון פאָרזיצער אין דער מעגליכקייט פון דער בעטייליגונג פון דאָזיגען פאָרזיצער אין די ווייטערע געריכטס־פערהאַנדלונגען וועלען מיר אַריינטראָגען אויף דער נאָהענטסטער זיצונג".

בעת׳ן אָפּגעבען די דאָזיגע ערקלערונגען זענען אַלע פערטיידיגער געשטאַנען.

פאָרזיצער: צוליב דער קראַנקהייט פון פרוי ד״ר טיליצקאַ לעג איך אָפּ די זיצונג ביז מאָרגען 10 אַ זייגער אינדערפריה.

דערמיט האָט זיך געענדיגט דער טראַגישער טאָג אין וואַרשאָווער געריכטס־זאַל.

דער פּראָצעס אָפּגעלעגט געוואָרען ביז דינסטאָג

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָררעספּאָנדענט). היינט אַרום 10 אַ זייגער אינדערפריה האָט זיך ווידער אָנגעהויבען דער פּראָצעס וועגען דער דעמאָנסטראַציע פון 14. סעפּטעמבער. פרוי ד״ר טיליצקאַ האָט זיך צום פּראָצעס נישט געשטעלט. איהר מאַן שטעלט צו אַ בעשטעטיגונג פון אַ דאָקטאָר, אַז זי איז קראַנק.

דער פאָרזיצער הייסט אַריינרופען די ווייטערדיגע עדות.

די פערטיידיגער פאָדערן אויסצושליסען פרעזעס נוימאַן

אַדוו. האַניגוויל ערקלערט: פאַר׳ן אויסהערן די ווייטערדיגע עדות, בעט איך אַ וואָרט. דער עדות ווערט צוריק אַריינגעפיהרט און אַדוו האַניגוויל גיט אַפּ פאָלגענדע ערקלערונג:

צוליב די ביידע אומשטענדען, וואָס האָבען זיך אַרויסגעוויזען בעת׳ן פיהרען די געריכטס־פערהאַנדלונגען, טראָגען די פערטיידיגער אַריין א פאָרשלאָג, אויפ׳ן יסוד פון אַרט. 42 פון שטראַף־קאָדעקס, אויסצושליסען דעם פאָרזיצער זיגמונט נוימאַן. בעת די געריכטס־פערהאַנדלונגען האָט דער פאָרזיצער שווער געמאַכט פאַר די עדות דאָס אָפּגעבען ערקלערונגען, מאַכענדיג איראָנישע בעמערקונגען וועגען איבּהאַלט פון זייערע ערקלערונגען אַזוי למשל, בעת די עדות זשרוביק און טיליצקי האָבען אָפּגעגעבען זייער ערקלערונגען. אַמבולט׳סטען האַ־ זיך אַרויסגעוויזען די דאָזיגע בעציהונג בעת׳ן אויסהערען דורכ׳ן פאָרזיצער דעם פערשטאָרבענעם איינמיטען פון זיינע ערקלערונגען אדוו. קאַרנפעלד. אַזאַ בעציהונג בעשווערט אין אַ שטאַרקער מאָס דאָס פעסטשטעלען דעם אָביעקטיווען אמת. גלייכצייטיג בעגרעניצט דער פאָרזיצער די רעכט פון די פערטיידיגער. די דאָזיגע אומשטענדען בערעכטיגען ספקות בנוגע דער אונפּאַרטייאישקייט פון די געריכטס־פערהאַנדלונגען. אַ חוץ דעם איז זיגמונט נוימאַן אַ בעאַמטער פון יוסטיץ־מיניסטעריום און נישט קיין אונאָפּהענגיגער ריכטער. די דאָזיגע ערקלערונג האָב איך דעם כבוד אָפּצוגעבען אין נאָמען פון אַלע פערטיידיגער.

דער פּראָקוראָר טרעט אַרויס געגען דעם פאָרשלאַג פון די פערטיידיגער. עס בעהמט נאָך אַ וואָרט אַדוו. רונדאַ און דאָס געריכט בעשליסט דעם פאָרשלאַג אָפּצוּוואַרפען.

אַדוו. רודזינסקי בעט דאַן געבוי צו פּראָטאָקאָלירען דאָס עדות־זאָגען פון אַדוו. קאַרנפעלד, ווי אויך די פראַגען פון פאָרזיצער און גלייכצייטיג טראָגט ער אַריין אַ פאָרשלאַג צוליב דער קראַנקהייט פון פרוי ד״ר טיליצקאַ אָפּצולעגען דעם פּראָצעס.

פּראָקוראָר קאַוטשאַק בעט אַרויסצושיקען דעם געריכטס־דאָקטאָר. בכדי פעסטצושטעלען דעם געזונד־צושטאַנד פון פרוי ד״ר טיליצקאַ אָדער עווענטועל אויסצושליסען איהר פּראָצעס. די פערטיידיגער שטעלען זיך קאַטעגאָריש אַ קעגען דעם דאָזיגען פאָרשלאַג.

דער פּראָקוראָר בעגרינדעט ווייטער זיין פאָרשלאַג און ערקלערט, אַז די האַנדלונג פון די פערטיידיגער איז אַ צו נערוועזע. ער בעט איבערצושיקען אַלע דעקלאַראַציעס פון די פערטיידיגער זייט דעם נעכטיגען אינצידענט צו דער פּראָקוראַטור.

די פערטיידיגער פּאָלעמיזירען מיט׳ן פּראָקוראָר און ערקלערען, אַז זיי סאָלידאַריזירען זיך מיט דער נעכטיגער ערקלערונג פון אַדוו. בערענסאָן.

צום סוף בעשליסט דאָס געריכט אָפּצולעגען דעם פּראָצעס ביז דינסטאָג, דעם 9. פעברואַר.

דרינגענדער פאָרשלאַג פון די אָפּאָזיציע־קלובען וועגן פרעזעס נוימאַן

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָררעספּאָנדענט). אין סיים איז היינט אַריינגעטראָגען געוואָרען אַ דרינגענדער פאָרשלאַג פון די אָפּאָזיציע קלובען וועגען דעם ריכטער נוימאַן, פאָרזיצער אין פּראָצעס וועגען די געשעהענישען דעם 14־טען סעפּטעמבער.

היינט — די לויה פון אדוו. קאַרנפעלד

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָררעספּאָנדענט). היינט, זונטאָג. 12 אַ זייגער מיטאָג וועט פאָרקומען די לויה פון דעם פערשטאָרבענעם אַדוו. קאַרענפעלד. די לויה וועט געהען פון זיין וואוינונג טשאַצקאַ 8 אויפ׳ן יודישען בית־עולם

Dr. med. J. IMICH
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַל־אַרצט פאַר
נאָז, אויערן, האַלז־ און קעהל־קאָפּ - קראַנקהייטען
MONIUSZKI 1, tel, 209-97.
נעמט אָן פון 5—7 אָוו., זונטאָג און חגאות פון 1—2 נ״מ

Doktór KLINGER
ספּעציאַל־אַרצט פאַר ווענער שע, הייט־ און האָר־קראַנקהייטען
ANDRZEJA 2, tel. 132-28
נעהמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אָוונד און פון 1—2 נ״מ אין דער „לעטשניצע פּיעטריקאָווער 62"

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוו.
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 פאַרמ.
בעזונדערער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

Dr. Różaner
ספּעציאַליסט פון הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און קינדערלאָזיגקייט
נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעלעפאָן 128 98
נעמט אָן פון 8-10; 5-8 אָוונד
ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען

רענטשניצע
צאָהן־ערצטליכער גאַבינעט
און רענטגען - אינסטיטוט
דיאַגנאָסטיק, אויסטראַליכע און לייכט־טיפע טעראַפּיע
זגערזשער 17 טעל. 116-33
ווענעראָלאָגישער גאַבינעט
סעגליך טעטיג פון 1 — 2 נאָכמיטאָג.

גרעסטע סענסאַציע
-אין- דער פאָטאָ-קונסט -אין- לאָדז
די נייעסטע „פאָטאָן"-מאַשין
ביים בעקאַנטען פאָטאָגראַף
י. שענפעלד
פּיעטריקאָווער 84 (אין הויף)
ניהרט אויס 6 בילדער פיהרט אויס
אין פערשידענע פּאָזען, רעטושירט אין 6 מינוט
נור פאַר 1.75 זל.
די בילדער קענען פערווענדעט ווערען צו פּעסער און אַלערליי דאָקומענטען.

אנולירט די נישט-גינסטיגע פונקטען פון „ווייס-בוך"

לאנדאן, 7 (יט"א טעלעגראפיש). „דיילי טעלעגראף" ברענגט א ידיעה וועגען דער באהעגטסטער דימיסיע פון סער טשענסעלאר. די צייטונג ווידערהאלט די קלאגען וועגען דער בעפארשטעהענדער דימיסיע פון לארד פאספעלד.

לאנדאן, 7 (יט"א טעלעגראפיש). „דיילי מייל" פערעפענטליכט א בעריכט פון דער רעגירונגס—קאמיסיע, וועלכע זאל האבען צוזאמען מיט איהר פארזיצער מיניסטער הענדערסאן אויסגעארבייט דעם טעקסט פון א רעגירונגס-ערקלערונג בנוגע דער נייער א"י-פאליטיק. אין דער דאזיגער ערקלערונג אנערקענט די רעגירונג די מייסטע ציוניסטישע פאסטולאטען. ס'ווערען אנולירט אלע שטעלען פונ'ם ווייס-בוך, וועלכע זענען נישט גינסטיג פאר יודען, בפרט ווערען אנערקענט די יודישע פאסטולאטען בנוגע עמיגראציע און באדען.

ערב וויכטיגע רעגירונגס-ענדערונגען

וואַרשא, 7 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין שייכות מיט די שטארקע ריי־בונגען, וואס קומען פאר אין סאנאציע-קלוב, שמועסט מען שטארק, אז עס וועלען פארקומען וויכטיגע רעגירונגס-ענדערונגען.

עס האבען זיך אויך פערשפרייט קלאנגען, אז עס איז ווידער אפגעפאהרען א ספעציעלער קוריער קיין מאדעירא. מען שמועסט אויך, אז אין שייכות מיט די רעגירונגס-ענדערונגען זאל מאר־שאל פילסודסקי איבערדרייסען זיין אורלויב.

לויט די קלאנגען, וואס האבען זיך הייגט פערשפרייט זאל אוועק דער מיניסטער קוויאטקאוו־סקי און אויף זיין ארט זאל קומען פולק. סטאמי־ראווסקי, איצטיגער וויצע-מיניסטער. עס זאל אויך אוועק דער פינאנץ-מיניסטער מאטושעווסקי און אויף זיין ארט זאל קומען פולק. גראץ, אדער מיעדזינסקי. עס איז אויך כמעט זיכער, אז אויפן ארט פון מיניסטער זאלעסקי, וואס וועט דימיסיא־נירען וועט קומען פולק. בעק.

עס האבען זיך אויך פערשפרייט קלאנגען, אז דער יוסטיץ-מיניסטער מיכאלאווסקי זאל אוועק. די קלאנגען האבען זיך אבער נאך נישט בע־שטעטיגט.

די העכערונג פון דירה-געלד איז דערווייל נישט אקטועל

ערקלערונג פון וויצע פרעמיער פיעראצקי

וואַרשא, 7 (טעלעפאניש פון אונזער קא־רעספאנדענט) וויצע-פרעמיער פיעראצקי האט אן פ געגומען א דעלעגאציע פון די בעאמטען-פעראיינען. די דעלעגאציע האט צ. א. בעריהרט די 5 אנע וועגען דער פראיעקטירטער העכערונג פון דירה-געלד.

מ'נ. פיעראצקי האט ערקלערט, אז די פראגע וועגען העכערען דאס דירה-געלד אדער דעם לא־קאל שטייער איז נאך אומ'ן מיניסטאריען-ראט נישט בעטראכט געווארען און די ידיעות וועגען דעם זענען פריהצייטיג.

דער פארשלאג אפצושאפען די צארישע בעגרענצונגען איז דורכ'ן סענאט נישט אפגעווארפען געווארען

ערקלערט דער פארזיצענדער פון דער יורידישער קאמיסיע

וואַרשא, 7 (טעלעפאניש פון אונזער קא־רעספאנדענט). אין א געשפרעך מיט א פאר־שטעהער פון דער האלב-אפיציעלער פרעסע-אגענ־טור „איסקרא" האט דער פארזיצער פון דער יורי־דישער סענאט-קאמיסיע פערזשינסקי ערקלערט, אז דער סענאט האט נישט אפגעווארפען דעם פאר־שלאג אפצושאפען די צארישע בעגרענצונגען. עס וועלען נאר געמאכט ווערען קליינע, פארמעלע ענ־דערונגען. און נאך 7 טאג וועט דער פארשלאג צוריקקומען אויף דער סענאט-זיצונג און וועט גאנץ זיכער אנגענומען ווערען.

שרעקליכע באהן קאטאסטראפע אין קראקא

4 דער'הרגעטע און 23 שווער פערוואונדעטע

קראקא, 7 (טעלעפאניש). היינט ארום 5 א זייגער פארטאג איז אין קראקא אויפ'ן וואקזאל פארגעקומען א שרעקליכע באהן-קאטאסטראפע.

צוליב דעם טעות פון א באהן-בעאמטען איז דער צוג, וואס האט געזאלט אפפאהרען פון קרא־קא קיין קאטאוויץ ארויסגעלאזט געווארען אויף די שינעס, אויף וועלכע עס איז גראד אנגעקומען דער צוג פון ווארשא. עס איז פארגעקומען א צו־זאמענשטויס.ביידע לאקאמאטיווען זענען צושמע־טערט געווארען צוויי פאסט-וואגאנען, ווי אויך צוויי פאסאזשיר-וואגאנען זענען צושטערט גע־ווארען. אלס רעזולטאט פון דער קאטאסטראפע זענען דער מאשיניסט און הייצער פון דעם שנעל-צוג קיין קאטאוויץ דער'הרג'עט געווארען. דריי פער־זאן זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

קראקא, 7 (טעלעפאניש). לויט די לעצטע ידיעות וועגען דער שרעקליכער באהן-קאטאסטרא־פע האט מען פון אונטער די צושמעטערטע וואגא־נעס ארויסגענומען 4 טויטע קערפער און 23 פער־וואונדעטע, דערונטער 10 שווער פערוואונדעטע. א חוץ דעם זענען פיל פערזאן לייכט פערוואונדעט געווארען.

די דער'הרג'עטע זענען איינזש. וויעסלאוו סרא־מער, פראנציזשעק ווידובעל, יוזעף האדאן און א פאסט-בעאמטער וועמענס נאמען עס איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארען.

שטורמישער טאג אין סיים

סאנאציע-דעפוטאט שלאגט א קאמוניסט. — גרויסע אוואנטורע צווישען די ב.ב. דעפוטאטען און די ענדעקעס

וואַרשא, 7. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) די היינטיגע זיצונג פון סיים האט זיך אויסגעצייכענט מיט איהר שטורמישען כאראקטער. בא"ד אין אויהיב, ב"ת עס איז בעטראכט געווארען דער בודזשעט פון אגראר מיניסטעריום איז געקומען צו א צוואנגונ"ע. דער קאמוניסטישער דעפוטאט סקאטשעווו איז אויסגעשלאסען געווארען אויף א חודש פאר א"נארדנען א אוואנטורע.

בי"ת דעם. סקאטשעוו אז א"אפ געגאנגען פון דער טריבונע איז צו איהם צוגעלאפען דער סא נאציע-דעפוטאט סקריפניק און איהם א קלאפ געטון מיט ד"ר פויסט אין רוקען.

פיס שטעלענדיג דעם דאזיגען פאקט האט דער כיים מ רשאלעק אויסגעשלאסען דעם דעפ. סקריפניק אויף איין טאג.

אבער דער אמת'ער שטורם אין סיים האט זיך אפגעשפילט בעת עס איז בעטראכט געווארען דער בודזשעט פון קריגס מיניסטעריום. דער סאנאל איז אויסגעבראכען בעת עס האט גערעדט דער ב.ב.-דעפ. גענעראל גאליזא, געוועזענער קאמענדאנט פון דער פשעמישלער ד.א.ק. דער רעד־נער האט שארף אטאקירט די ענדעקעס און ער־קלערט, אז זיי האבען שטענדיג געשטרעבט צו צושפאלטען די פוילישע ארמעע. אזוי האט ער פארגעווארפען די ענדעקעס, אז צוליב זיי איז אויסגעלעזט געווארען דער אזוי גערופענער מזרח'-דיגער לעגיאן.

דער ענדעקישער דעפוטאט קאוועצקי מאכט א צווישענרוף: „איהר האט געדינט די דייטשען" ביי די ווערטער בייעכט אויס אויף די בענק פון די סאנאציע-דעפוטאטען א געוואלדיגער טומעל. א גרויסע גרופע ב.ב. דעפוטאטען, דערונטער וואי־טשעכאווסקי, בירקענמייער, האלבקא און אנדערע לאזען זיך צו די בענק פון די ענדעקעס, דראהענ־דיג מיט די פויסטען און שרייענדיג: „אוועק פון דאנען", „ארויס", „נידער". דעפ. קאוועצקי שפרינגט אויף א באנק, שטעהט אין א פערטיידיגונגס פאזיציע, דעריבייטוט ער א ריין די האנד אין דער קעשענע, ווי ער וואלט געוואלט ארויסנעהמען א רעוואלווער. די ענדעקישע דעפוטאטען רינגלען איהם ארום. דער טומעל שטייגט פון מינוט צו מינוט. דער סיים מארשאלעק קלינגט אהן אויפהער אבער קיינער הערט איהם נישט. ענדליך פערלאזט דעפ. קאוועצקי דעם זיצונגס-זאל אבער דאס בערוהיגט נאך נישט די צוהיצטע געמיטער. די ב.ב. דעפוטאטען טרעטען נישט אפ פון די בענק פון די ענדעקעס. עס ענטוויקעלט זיך א שארפע פאלעמיק און צוליב דעם וואס אמאל איז שאפערען אנגריף פון די ב. ב. אויף די ענדעקעס ומה צו א צוזאמענשטויס. מען שטופט זיך און מען שטויסט און מען איז זיך מכבד מיט קלעפ. די ענדעקעס ווילען נישט צולאזען די אטאקירענדע צו די בענק. אין גאנצען זאל הערשט אנ'אינבעש ייבליכער טומעל. די דעפוטאטען פון פ.פ.ס. און ווידזוואלענע אפילו צום סיים מארשאלעק, אז ער זאל אינ־טערווענירען. ערשט אין א צייט ארום ווערט רו היגער.

דעפ. קאוועצקי וועלכער האט פערלאזט דעם זיצונגס-זאל איז אריין אין דער זשורנאליסטען-לאזשע, דארט האט ער ערקלערט, אז קיין רעוואלווער האט ער פון דער קעשענע נישט געוואלט ארויסנעמען נאר וויזיטע קארטען.

דעפ. גאליזא, האט דערווייל ווייטער גע־האלטען זיין רעדע. ער האט ערקלערט, אז די ענדעקעס האבען געוואלט פון קייפען פוילען, אין טשטשארטין זאגט דער רעדנער איז צו איהם אמאל געקומען א בעקאנטער יוד, א געוויסער שפיענק־לער, און איהם געוויזען א בוך אין וועלכען עס איז געווען דייטליך געזאגט, אז די ענדעקעס גרייטען צו אנ'אויפשטאנד אויף דעם 10 מאי.

א רעדנער דערמאנט אויך בריסק און ער־קלערט, אז דאס איז געווען א נויטווענדיגקייט צו וועלכען מארשאל פילסודסקי איז געצוואונגען געווארען. איהר האט זיך צובייקעווען — זאגט דער רעדנער און מען מוז דעריבער צו אייך האבען א בייטש.

מארשאל פילסודסקי איז דער איינציגער מענש, וואס איז פעראנטווארטליך פאר'ן גאנצען לאנד. אין דערפאר יעדעס מאל, ווען איהר וועט דערמאהנען בריסק, וועט עס ביי אונז ארויסרופען נאר א געלעכטער, א נעבעך-געפיהל צו אייך.

דער רעדנער דערמאהנט אויך דעם גענעראל האלער און פרעגט, וואס האט ער אויפגעגעבן פאר ווילנע.

דעפ ווישליצקי מאכט דעם צווישענרוף: ער האט אויסגעטון, אז מען האט געריסען יודישע בערד.

די צואה פון נתן שטרויס

ניו-יארק, 7 (יט"א טעלעגראפיש) ס'איז געעפענט געווארען די צואה פון נתן שטרויס. ער פערזאגט זיינע קינדער, אז זיי זאלען בלייבען גרייע יודען און זיך נישט מתחתן זיין מיט פרעמד שטאמיגע, ער האט איבערגעלאזט א מיליאן דאלאר.

דער ניו-יארקער מאגיסטראט האט בעשלאסען אנצורופען א סקווער אויפ'ן נאמען פון נתן שטרויס.

פון דער כ"תל-מערבי-קאמיסיע

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראפיש) דאס ווערט ערווארט, אז אין די נאהענטסטע טעג וועט פערעפענטליכט ווערען דער בעריכט פון א אינטער־נאציאנאלער כותל מערבי קאמיסיע.

דעפוטאטען פון דער סאנאציע האבען געלעגט זייערע מאנדאטען?

„ביי אונז איז גארנישט אזוי שלעכט", זאגט דער האנדעלס-מיניסטער אין סיים

ב.ב. ארייבגעטראגען דעם פארשלאג צו ענדערן די קאנסטיטוציע

וואַרשא, 7 (טעלעפאניש) די סענסאציע פון נעכטיגען טאג אין סיים איז געווען די רעזיג־נאציע פון זייערע מאנדאטען מצד די דעפוטאטען, מיטגלידער פון סאנאציע-קלוב, פראפ. קושזשא נאווסקי, לעכיצקי און נאוואק. די אלע דעפוטא־טען האבען נישט אנטיילגענומען אין דער אפשטי־מונג אין סיים, ווען עס איז בעהאנדעלט געווארען די אינטערפעלאציע וועגען ענין בריסק. דער ב.ב. קלוב האט געהאט בעשלאסען, אז אלע מיטגלידער זייערע מוזען זיך אין דער אפשטימונג בעטייליגען, אזוי אז גענען די ווידערשפעניגע דעפוטאטען האבען געזאלט אנגענומען ווערען דיסציפלינארע מיטלען, און דאס האט געבראכט דערצו, אז זיי האבען זיך אפגעזאגט פון די מאנדאטען. פראפ. קושזשאנאווסקי איז איינער פון די אנגעזעהענסטע דעפוטאטען פון דער סאנאציע, געוו. רעפערענט פון בודזשעט אין סיים, א בעקאנטער געלעהרטער עקאנאמיסט, אויף זיין ארט האבען זיך געהאט געווענדט די 44 פראפעסארען פון קראקאווער אוניווערזיטעט מיט זייער פראטעסט געגען פיי־ניגען די ארעסטירטע ג. דעפוטאטען אין בריסק.

ביים אנהויב פון דער נעכטיגער סיים זיצונג האט דער מארשאלעק מיטגעטיילט וועגען דער רעזיגנאציע פון די דעפוטאטען, עמיצער רופט אויס: וויוואט סעקלוענס! (זאל לעבען דער, וואס וועט גיין נאך זיי!)

אין דער דעבאטע וועגען בודזשעט פון האנדעלס-מיניסטעריום האט גענומען א ווארט דער האנדעלס-מיניסטער פריסטאר, וועלכער האט צ. א. געזאגט וועגען דער ווירטשאפטליכער לאגע אין לאנד: מ'קען נישט רעכענען, אז די רעגירונג אין די געזעלשאפט וועלען געפינען אנ'אויסוועג פון דער לאגע אומאפהענגיג פונ'ם מצב אין דער גאנצער וועלט. מיר קענען נישט ליגען ווי אויף אנ'אינזעל. אמת ס'איז נישט קיין טרייסט, אבער מען מוז פעסטשטעלען, אז ביי אונז איז נישט אזוי שלעכט ווי ערגיץ אנדעריש (א שטים: א שטיי־גער?) א שטייגער, אין בעלגיען און טשעכאסלא־וואקיי איז די ארבייטסלאזיגקייט פערהעלטנישמעסיג גרעסער.

אויף דער זיצונג האט דער מארשאל'עק מיט־געטיילט, אז ס'איז אריינגעפאסט א פארשלאג פון ב. ב. וועגען ענדערן די קאנסטיטוציע. דער פארשלאג וועט נאך 15 טאג געשטעלט ווערען אויף דער טאג-ארדנונג.

Dr. med RACHELA Lewi
Żeromskiego 24, tel. 142-72
ספעצ. סינדער - כראנקהייטען.

לאדז. 8 פעברואר 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 8 פעברואר 1931

ברוך הבא

דעם גרויסען דיכטער פון קראפט, שעהנקייט, מענשליכקייט און בטחון

צום היינטיגען בעזוך פון שלום אַש אין לאָדז

לאָדז וועט היינט פייערליך אויפנעהמען דעם ליבסטען שרייבער פון דער מאָדערנער יודישער ליטעראַטור — שלום אַש.

שלום אַש איז פערבונדען מיט אונזער שטאָט מיט אַהן אַ שיעור פעדים. נישט נאָר, ווייל ער איז ביים היינטיגען טאָג דער אנערקענטער, דער פּאָפּולערסטער, דער צומייסטען געלעזענער און צומייסטען געפייערטער יודישער שריפטשטעלער. עס זענען פאַראַן נאָך פיל אַנדערע אונצעהליגע באַנדען, וואָס ציהען זיך פון דער דאָזיגער גרויסער פערזענליכקייט צו אונז. אַש איז מיט אונזער שטאָט פערבונדען דורך פערזענליכע פעדים. נישט איינמאָל איז ער געווען ביי אונז, דאָס יודישע לאָדז האָט נישט איינמאָל געהאַט די פריידיגע געלעגענהייט צו קומען אין אַ דירעקטען קאָנטאַקט מיט דעם גרויסען שריפטשטעלער, הערען זיין וואָרט, נאָכפאָלגען זיינע ווייזע געדאַנקען, וואָס זענען דורכגעבונדען מיט קענטעניש פון וועלט מענש, און יוד, די געדאַנקען און בילדער, וואָס גרייכען ווייט אויסער די ראַהמען פון אָרט און צייט, האָבען פאַר זיך דעם אַלץ־אַרומנעהמענדיגען קינסטלערישן־וויזיאָנערישען בליק אויפ׳ן פאָלק, זיין פערגאַנגענהייט, געגענוואַרט און צוקונפט.

דער דיכטער איז נאָהענט צו אונזער שטאָט און אונזער שטאָט איז נאָהענט דעם דיכטער. נישט איינמאָל האָט ער לאָדז בעריהרט אין זיינע ווערק, און די בלעטער פון זיינע שריפטען, וואָס זענען געווידמעט אונזער אַרבייטס־שטאָט, די לאָפּיטלעך, וואו דער קינסטלער פאָלגט נאָך דעם ריטם פון די גרויסע לאָדזער פאַבריקען, וואו ער לאָזט זיך אַראָפּ אין די פינסטערע קוואַרטאַלען אונזערע, וואו ער שילדערט דאָס געשרומפענע, איינגעפּרעסטע לעבען פון אַ באַלוט, וואו ער וואַרפט אָפּילו ביטערע ווערטער פון קריטיק אויפ׳ן אַדרעס פון אונזער פערבּאַכלעסיגטקייט, פון אונזער קולטור־מאַנגעל — געהערען צו די שטאַרקסטע, וואָס זענען וועגען אונזער שטאָט געשריבען געוואָרען.

דער מאָמענט, אין וועלכען דער גרויסער דיכטער קומט צו אונז אַראָפּ, איז ווי אומישנע צו־געקליבען אַלס דער פאַסיגסטער און געוואונשענסטער. שווער, פינסטער, פער׳מרה־שחורה׳ט איז דער היינט פון אונזער גרויסען אַרבייטס־צענטער. אַ בלייענער וואָלקען איז ווי פערהאַנגען אויף גאַסען, הייזער און מענשליכע פּנים׳ער. און אין אָט דעם מאָמענט קומט ער צו אונז אַראָפּ, שלום אַש — דער זינגער פון קראַפט, דער דיכטער פון מענשליכער ענערגיע, פון לעבענס־פרייד, פון איינגעליבטקייט אין נאַטור, מענש און מענשליכער שעהנקייט, דער זינגער פון גרויסער האָפנונג און איבּיגען, אונאויסלעשבאַרען מענשליכען און יודישען בטחון. געהט דאָך דער דאָזיגער מאָטיוו, ווי אַ לייטענדע מעלאָדיע דורך איבער אַלע זיינע ווערק, געפינט דאָך דער דיכטער אין דער האָפנונגסלאָזעסטער סביבה אין רוים און צייט, דאָרט, וואו אַלץ איז, דאַכט זיך, אויסגעלאָשען, וואו עס איז פערבליבען נאָר אַנ׳אָרט פאַר אומעט און פערצווייפלונג, דעם אויפוועקענדיגען, דערמונטערנדיגען, דערקוויקענדיגען און דערפרעהענדיגען קלאַנג פון בטחון. און ווען אַלץ איז, דאַכט זיך, פערלוירען, ווען קיין זאַך איז מעהר נישט פאַראַהאַן, ווען דער מענש שטעהט ארים און הויל פּנים אל פּנים פאַר גרעניצלאָזען יאוש — זעהט דער דיכטער די אנוועזענהייט פון גרויסען אוצר, פון אונשעצבאַרען פערמעגען, וואָס מיר האָבען תמיד פערמאָגט און וועלען איהם פערמאָגען — דעם אייביגען יודישען בטחון, וואָס גלייכט אויס די קנייטשען פון עצבות, וואָס פערטרייבט די כמאַרעס פון פערצווייפלונג, וואָס זאָגט, אַז נאָך איז אַלץ נישט פערלוירען, נאָך איז דאָס פעלד גרין און ראָס לעבען שעהן און דער מענש גוט.

דעם שטאַרקער פון אונזערע הערצער, דעם בעזינגער פון אייביגער שעהנקייט, דעם קינסטלערישען טרעגער פון אונזער גרעסטען פאָלקס־אוצר — פון האָפנונג און בטחון — טראָגען מיר אַקעגען אין טאָג פון זיין קומען אין אונזער פערוואָלקענטער שטאָט — אונזער האַרציגען ברוך הבא.

ע. נאַרדמאַן.

—:0:—

דאס ליטווישע ארבייטס-געזעץ איז נישט געווענדעט געגען יודען

פערזיכערט דער ליטווישער געזאנדטער אין וואשינגטאן

וואשינגטאן, (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט די ידיעות וועגן דער לעצטער פעראָרדנונג פון דער ליטווישער רעגירונג, וואָס נעהמט צו די אַרבייטס־מעגליכקייטען ביי נישט - ליטווישע בירגער, האָט דער ליטווישער געזאַנדטער אין וואַשינגטאָן מיג. באַלוטיס אין אַן׳ערקלערונג, וואָס ער האָט געגעבן דעם פאָרשטעהער פון דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור, געזאָגט צוו. אַ.:

די ליטווישע מאַכט האָט נישט אַרויסגעגעבן קיין ספעציעלע פעראָרדנונג, אַז יודישע אונטערנעהמונגען זאָלען אָפּזאָגען פון בעשעפטיגונג נישט ליטווישע בירגער. דער ליטווישער איבערן־מיניסטער האָט געראַטען די געשעפטס־לייט פון אַלע נאַציאָנאַליטעטען, אַז זיי זאָלען זוכען ספעציאַליסטען מיט ליטווישער בירגערשאַפט. דאָס איז געשעהען אין צוזאַמענהאַנג מיט די בעשטימונגען פון אַרבייטס־געזעץ פון יולי 1930, וועלכע געהען אַריין אין קראַפט אין יאַנואַר 1932. דאָס דאָזיגע געזעץ זעהט פאָר, אַז פרעמדלענדישע איינוואוינער, וואָס אַרבייטען אין ליטע, מוזען בעקומען פון אינערן־מיניסטעריום אַרבייטס־ערלויבנישען, וועלכע קענען בעניייט ווערען יעדעס יאָהר. די ערלויבניש ווערט אונגילטיג, ווען איהר בעזיצער פערלירט דאָס רעכט צו וואוינען אין ליטע.

אַזעלכע ערלויבנישען זענען נישט נויטיג פאַר בירגער פון די לענדער, וועלכע ווענדען נישט אָן (אויפ׳ן יסוד פון אָפּמאַכען מיט דער ליטווישער מאַכט) ענליכע מאָסמיטלען לגבי ליטווינער. דאָס איבערשרייטען דעם געזעץ ווערט בעשטראָפט העכסטענס מיט 1000 ליט, אָדער מיט דעפּאָרטאַציע פון לאַנד.

דאָס אַרבייטס־געזעץ איז אַרויסגעגעבן געוואָרען מיט דער כוונה צו שיצען די אינטערעסען פון ליטווישע בירגער, איינגעשלאָסען יודען, און קיין שום אַנטי־יודישע אַקציע ווערט נישט געפּלאַנט.

מיג. באַלוטיס איז מודה, אַז אין ליטע געפינען זיך אַנ׳ערך 10,000 שטאַטסלאָזע, וואָס דאָס רוב פון זיי זענען יודען. איך דענק אָבער נישט, ערקלערט לסוף מיג. באַלוטיס, אַז לגבי די בעזיצער פון נאַנסען־פּעסער זאָל אָנגעווענדעט ווערען דאָס געזעץ, היות די בעזיצער פון נאַנסען־פּעסער ווערען בעהאַנדעלט גלייך ווי אַלע אַנדערע בירגער מיט דעם אויסנאַהם, וואָס זיי בעזיצען נישט קיין פּאָליטישע רעכט.

געשטארבען אויף דער תליה

פאר די אויגען פון זיין מוטער און ברודער

בודאַפּעשט.

אין הויף פון דער טורמע אין פינפקירכען איז אויסגעפיהרט געוואָרען די טויט־שטראָף־עקזעקוציע איבער דעם זשאַנדאַרמעריע־וואַכמייסטער סטעפאַן אַמברוס, וועלכער איז פעראורטיילט געוואָרען צום טויט פאַר ערמאָרדען צוויי בעאַמטינס.

דעם טאָג פאַר דער עקזעקוציע האָט דער פעראורטיילטער פערבראַכט רוהיג. ער האָט זיך געווענדעט צו דער דירעקציע פון דער טורמע מען זאָל צו איהם צולאָזען דעם תליון. דער תליון האָט לכתחילה נישט געוואָלט אַריינגעהן אין קאַמער צום פעראורטיילטען, אָבער ענדליך איז ער מסכים געווען אויפ׳ן בעזוך.

דאָס געשפרעך פון פער׳משפט׳ען מיט דעם תליון איז געהאַלטען געוואָרען אין אַ פריינדליכען טאָן. דער פעראורטיילטער האָט גענוי אויסגעפרעגט דעם תליון, צי די עקזעקוציע איז פערבונדען מיט שטאַרקע ליידען. דער תליון האָט דערויף פערזיכערט, אַז ער האָט אַזאַ גרויסע ערפאַהרונג און פּראַקטיק; דאָס ער פיהרט זיין „אַרבייט" אויס אָהן ווייטאָג.

די נאַכט פאַר דער עקזעקוציע איז דער פעראורטיילטער געווען זעהר אויפגערעגט. ער האָט געלייענט די ביבעל און האָט געהאַלטען אין איין טרייסטען דעם יונגערען ברודער, וועלכער איז געזעסען נעבען איהם און האָט געוויינט.

7 אַ זייגער אין דער פריה האָט מען דעם פער׳משפט׳ען אַרויסגעפיהרט אויפ׳ן טורמע־הויף, וואו עס איז שוין נעבען דער תליה געשטאַנען דער תליון מיט זיינע געהילפען. דער פעראורטיילטער איז געווען טויט־בלאַס, די אויגען ביי איהם זענען געווען געשוואָלען פון וויינען.

דער קאַמף מיט׳ן טויט האָט געדויערט זעהר קורץ, שוין אין אַ מינוט אַרום איז פעסטגעשטעלט געוואָרען דער טויט פון אויפגעהאַנגענעם.

די שרעקליכע צערעמאָניע פון טויט־שטראָף האָבען בייגעוואוינט די מוטער און דער ברודער פון פעראורטיילטען.

—□□□—

„ראסען-האס איז א שגעון"

עסטרייכישע מאנארכיסטען געגען אנטיסעמיטיזם

וויען, (יט"א) די „קייזערטרייע פאָלקס־פּאַרטיי" האָט אין אַ שריפט צום בילדונגס־מיניסטער שאַרף פּראָטעסטירט געגען סטודענטישען אַנטיסעמיטיזם אויף די עסטרייכישע הויכשולען. וועלכער ווערט אָפיציעל געשטיצט פון איינצעלנע אוניווערזיטעט אָרגאַנען. „דער נאַרישער ראַסען־האַס און רעליגיאָנען־קאַמף איז אַ שגעון און מוז פיהרען צום זעלבסטמאָרד פון עסטרייכישען פאָלק, בשעת די מאָנאַרכיסטישע טראַדיציע פון די האַבסבורגער, וועלכע האָבען געשאַפען די אוניווערזיטעטען, איז געווען אַלגעמיינע טאָלעראַנץ און קולטור־געגנוס פאַר אַלע עסטרייכער", ווערט געזאָגט אין דער שריפט.

דער מאָנאַרכיסטישער פּראָטעסט ביים בילדונגס־מיניסטער שטעלט אויף פעסט, אַז די איצטיגע וואַהלען אין די סטודענטען־קאַמערן פון די עסטרייכישע הויכשולען האָבען אַרויסגערופען אַ בעוואַלדיגע עמפּערונג אין אַלע פּאַטריאָטישע קרייזען, ספּעציעל פון וויען.

וויען, 7 (ספּ. טעל.) צווישען די סאָציאַליסטישע און נאַציאָנאַליסטישע סטודענטען איז געקומען צו אַ פערשטענדיגונג וועגען דער אַגיטאַציע אויפ׳ן אוניווערזיטעט. די נאַציאָנאַליסטען וועלען קענען פיהרען זייער אַגיטאַציע אין דער שולע פון אוניווערזיטעט, די סאָציאַליסטען פאַר דער געבייִדע פון אוניווערזיטעט.

געשטארבען א קריסטליכער פריינד פון דר. הערצל

וועלכער האט פערמיטעלט ביי הערצל׳ס בעגעגעניש מיט ווילהעלם דעם צווייטען

לאָנדאָן, (יט"א) אין עלטער פון 86 יאָהר איז אין לאָנדאָן געשטאָרבען דער טעאָלאָג פון דער אַנגליקאַנישער קירכע פּראָפ. וויליאַם העטשלער, דער אַמאָלי׳ער פריינד פון ד"ר הערצל און ביז זיין טויט אַ הייסער אָנהענגער פון דער ציוניסטישער אידעע, פּראָפ. העטשלער איז געווען בעהערשט פון דעם געדאַנק, אַז דאָס מלכות־משיח וועט קומען, ווען יודען וועלען צוריק בעזעצט ווערען אין א"י. אין די 90־יאָהרען פון פאָריגען יאָהרהונדערט האָט ער אין וויען (אַלס מיטגליד פון דער ענגלישער אַמבאַסאַדע) אָנגעקניפּט בעציהונגען מיט טעאָדאָר הערצל׳ען, קורץ נאָכדעם, ווי עס איז ערשינען דער „יודענשטאַאַט", בעת ד"ר הערצל האָט געמאַכט די ערשטע שריט צו גרינדען די ציוניסטישע וועלט־אָרגאַניזאַציע.

פּראָפ. העטשלער האָט געהאַט פערמיטעלט די בעגעגעניש פון ד"ר הערצל מיט׳ן ערצהערצאָג פרידריך פון באַדען. שפּעטער אין יאָהר 1898 האָט פּראָפ. העטשלער פערמיטעלט די צוזאַמענטרעפונג פון ד"ר הערצל מיט קייזער ווילהעלם דעם צווייטען אין דער נאָהענט פון מקווה־ישראל, בעת ווילהעלם איז געווען אויף זיין א"י־רייזע. אין זיינע טאָג־ביכער דערמאָהנט ד"ר הערצל אָפט דעם נאָמען פון פּראָפ. העטשלער און זיין פריינדליכע בעציהונג צום ציוניזם. אין זיין „אַלטנייולאַנד" האָט ד"ר הערצל געשטעלט זיין קריסטליכען פריינד אַ ליטעראַרישען דענקמאַל אין דער געשטאַלט פון „רעווערענד האָפּקין".

פּראָפ. העטשלער האָט זיך אַמאָל געהאַט אויסגעדריקט, אַז די בעדייטענדסטע איבערלעבעניש אין זיין לעבען איז געווען דאָס אָנגעהמען דעם א"י־מאַנדאַט דורך דער פעלקער־בונד אין 1922. דעם דאָזיגען אַקט האָט דער פערשטאָרבענער פערזענליך בייגעוואוינט.

רומענישער מאנאפאל רואינירט יוד. טאבאק-פלאנטאטארען

קישינעוו, (יט"א) עטליכע טויזענד יודען, וואָס לעבען פון טאַבאַק־פּלאַנטאַציעס אין בעסאַראַביען, ווערען איצט פּוילשטענדיג רואינירט, צוליב דער פּאָליטיק, וועלכע עס פיהרט איצט דער רומענישער מלוכה׳שער טאַבאַק־מאָנאָפּאָל.

דער מאָנאָפּאָל עקספּלואַטירט אויף אַ מורא׳דיגען אופן די פּלאַנטאַטאָרען, אַראָפּדריקענדיג כסדר די פּרייזען פון רויה־טאַבאַק. דאָס קישינעווער יודישע טאָגבלאַט „אונזער צייט" (אַרויסגעגעבען דורך דעפּ. ד"ר לאַנדוי) פּראָטעסטירט געגען דער דאָזיגער פּראַקטיק פון מאָנאָפּאָל, וועלכע ברענגט צום אונטערגאַנג אַלט־געזעסענע און איינגעפונדעוועטע יודישע פּלאַנטאַטאָרען.

אנטיסעמיטישער סטודענט שטערבליך פערוואונדעט

אין צוזאמענשטויס מיט מיליטער אין א בוקאווינער שטאדט

בוקאַרעשט, (יט"א) אין ראַדוויץ (בוקאָווינא) איז געקומען צו אַ העפטיגען צוזאַמענשטויס פון אַ מיליטער־גרופּע מיט אַנטיסעמיטישע סטודענטען. די לעצטע האָבען געוואָלט איינאָרדנען אַן׳אַנטיסעמיטישע דעמאָנסטראַציע, וועלכע איז אָבער פערבאָטען געוואָרען דורך דער מאַכט, היות עס איז געווען די געפאַהר, אַז עס וועלען אויסברעכען אַנטי־יודישע עקסצעסען. נישט קוקענדיג אָבער אויפ׳ן פערבאָט האָט זיך פערזאַמעלט אַ צאָהלרייכע גרופּע סטודענטען מיט׳ן צוועק צוצוהויבען אַ דעמאָנסטראַציע. עס איז אַלאַרמירט געוואָרען אַ מיליטער־אָפּטיילונג, וועלכע האָט געפּרובט צוטרייבען די סטודענטען. די לעצטע אָבער האָבען געשטעלט אַ ווידערשטאַנד און אָנגעגריפען די זעלנער. אין דעם צוזאַמענשטויס זענען פון בייִדע זייטען איינינע פערזאָן פערוואונדעט געוואָרען. איין סטודענט, פּאָפּעסקו, איז לעבענס־געפעהרליך פערוואונדעט געוואָרען און עס איז נישטאָ קיין האָפנונג, אַז ער זאָל בלייבען לעבען.

לסוף איז אָנגעקומען פון אינערן־מיניסטעריום אַן׳ערלויבניש אויף אַ פערזאַמלונג פון די אַנטיסעמיטישע סטודענטען. דער פערלויף פון דער פערזאַמלונג איז געווען אַ רוהיגער.

בראנז-טאוועל צום אנדענק פון לואי מארשאל

וואַשינגטאָן, (יט"א) אַ גרויסע צאָהל יודען און קריסטען פון וואַשינגטאָן האָבען אָנגעפיהלט דעם זאַל פון דעם היגען יודישען קהלה־צענטער, כדי בייצעוואוינען די אויפדעקונג פון דער בראָנז־טאָוועל צום אָנדענק פון פערשטאָרבענע לואי מאַרשאַל. די אויפדעקונג איז פאָרגעקומען נאָך אַ פייערליכער צערעמאָניע, בעת וועלכער דער חזן יאָסעלע ראָזענבלאַט האָט געזונגען רעליגיעזע תפילות.

דזשעמס מאַרשאַל, דער זוהן פון דעם פערשטאָרבענעם האָט אויפגעדעקט די בראָנז־טאָוועל, און איזידאָר הערשפעלד, אַ פערזענליכער פריינד פון לואי מאַרשאַל האָט מספּיד געווען דעם פערשטאָרבענעם און האָט אָנגעוויזען אויף זיינע גרויסע פערדינסטען אַלס פיהרער פון אַמעריקאַנער יודענטום.

—:0:—

135 טויזענד פערזאן

נישט בעקומען קיין אַמעריקאנער וויזעס

וואַשינגטאָן, (יט"א) עס ווערט געשאַצט, אַז 135 טויזענד אימיגראַנטען, וואָס האָבען געקאָנט אַריינקומען אין לאַנד אין פערלויף פון דעם רעגירונגס־יאָהר, וואָס ענדיגט זיך דעם 30. יוני 1931, וועלען נישט קריגען קיין וויזעס אין רעזולטאַט פון די נייע בעגרענצונגען, וואָס זענען איינגעפיהרט געוואָרען.

אין אַן׳ערקלערונג, וואָס דער שטאַטס־דעפּאַרטאַמענט האָט אַרויסגעגעבען, ווערט געזאָגט, אַז די קאָנסולען, וואָס האָבען נישט אַרויסגעגעבען די וויזעס האָבען פּונקט דורכגעפיהרט דעם בעפעהל, נישט אַריינצולאָזען קיין אימיגראַנטען, וואָס קענען פאַלען צו לאַסט אין דעם איצטיגען שווערען עקאָנאָמישען קריזיס.

סאוויעטען־רוסלאנד פלאנעוועט א קאנגרעס
וואס וועט בעשטימען די מאדעס אויף פרויען־קליידער
פרויען אין סאוויעט־רוסלאנד ווילען אויך אויסקוקען שעהן.—דער חשק זיך פיין אנצוטאן אין די אויסלענדישע מאדעס

דער באלשעוויזם האט געמאכט אן איבער־קעהרעניש נישט נאר אין דער עקאנאמיק פון רוס־לאנד, נאר אויך אין דעם גאנצען שטייגער פון דעם רוסישען לעבען.

האט דער באלשעוויזם אויך אויסגעווארצעלט ביי די רוסישע פרויען די לוסט, דעם פערלאנג צו שעהנע קליידער?

דער ענטפער איז: — ניין!

וואס די קאמוניסטישע אידעאלען האבען שוין בעוויזען צו טון ביז היינט, זענען זיי אבער געווען אנמעכטיג צו אונטערדריקען די מענשליכע שוואכקייט צו שעהנע זאכען.

די פרויען פון דעם היינטיגען סאוויעטישען־רוסלאנד, פונקט ווי זייערע שוועסטער אין אייראָפּא אין אמעריקע, האבען חשק זיך שעהן אנצוטון. נאר וואס דען? ביי דעם חשק בלייבט עס. ווייטער קען עס נישט געהן. זיי קענען נישט קויפען קיין פארטיגע קליידער, ווייל אזוינס איז כמעט נישט פע האנען. נייהען פאר זיך אליין די קליידער קאנען זיי אויך נישט, פשוט דערפאר, ווייל עס זענען נישטא קיין סחורות פון וואס צו נייהען.

אויף אויסלענדישע מ׳דעס קוקט מען קיום אין רוסלאנד. אויף אזוי ווייט קרום, אז מען האט אפילו פערבאטען צו אימפארטירען אויסלענדישע מאדע־זשורנאלען און אויסלענדישע פאסאנען.

די באלשעוויקעס האבען ביז היינט שוין דערוויזען צו בישאפען אן אייגענארטיגען סטיל אין דער ארכיטעקטור און אין דער ליטעראטור. על פי שכל וואלטען זיי שוין אויך געדארפט האבען געשאפען אן אייגענעם סטיל אין פרויען־קליידונג. אבער דערווייל איז דאס נאך נישט געשעהן. געוויסע פארשלאגען אין דער ריכטונג זענען שוין געמאכט געווארען. איין פארשלאג, למשל, איז פערהאן, אז עס זאל יעדעס יאהר פעררופען ווע־רען א ספּעציעלער קאנגרעס פאר דעם צוועק. צו דעם קאנגרעס זאלען זיך צוזאמענפאהרען פרויען־פארשטעהערינס פון אלע טיילען רוסלאנד. צום צוזאמענפאהר זאלען אויך קומען מאלער און שניי־דערס. די לעצטע זאלען פארלייגען פאר׳ן קאנגרעס זייערע אידעען וועגען דעם, ווי עס דארף זיך קליידען די רוסישע פרוי. זיי זאלען אויך אויס־שטעלען מאדעלען און די דעלעגאטקעס וועלען דערנאך דיסקוטירען די אלע פארגעלעגטע פלענער און אפשטימען מיט א מערהייט, וועלכע פון זיי זאלען ווערען די קומענדיגע מאדע. לויט דעם דאזיגען פראיעקט וועלען די אנגענומענע מאדעס דערנאך אויסגעארבייט ווערען און די רעגירונגס־פאבריקען און פעריקויפט ווערען אין די קאאפעראטיווע קראמען. אויב דער פראיעקט זאל דורכגעהן, וועט זאך אפשר אויסגעקליבען ווערען א קאמיטעט, וואס וועט דארפען אויפפאסען, אז די קליידער זאלען טראגען א באלשעוויסטישען כאראקטער, פונקט ווי אלץ איצט אין רוסלאנד האט אויף זיך מעהר אדער וועהניגער א באלשעוויסטישען שטעמפעל.

אזוי, למשל, מעג מען ערווארטען, אז אוזא־רען אויף די געדרוקטע שטאפען זאלען מיט זיך ביכער פארשטעלען טראקטארען, דינאמאס, איידער אז לכע בורזשואזע זאכען, ווי בלומען. פאקטיש האט מען שוין איז סאוויעטען־רוסלאנד פאבריצירט שטאפען, אויף וועלכע עס זענען געווען אפגעדרוקט מאשינ־רעדער, שרויפען־שליסלען און האמערס. אבער דער מאטעריאל איז פראדוצירט אין א גאנץ בעגרעניצטער צאהל. און מען שמועסט, אז די איינציגע קונים פון דער סחורה זענען געווען בורזשואזע אויסלענדישע טוריסטען, וועלכע האבען זיי געקויפט, כדי צו דעקארירען זייערע רייכע היימען מיט עפעס אזוינס, וואס איז טיפּיטשנע באלשע־וויסטיש.

די קאמוניסטישע טעאריע איז, אז די ערשטע שאפערס פון קליידער מאדעס זענען געווען רייכע פוסט אין־פאסניצעס, וועלכע האבען געלעבט פון פרעמדע פראצע. זיין מאדיש אנגעטאן איז געווען א צייכען, אז מען טוט נישט אריין א האנט אין קאלט וואסער. די קאמוניסטען בעהויפטען ווייטער אז דער הויכער קאפעל איז לכתחילה בשאפען געווארען ווי א סימבאל דערפון, אז די פרוי אין שיכלעך מיט הויכע קאפעל שטעהט העכער פאר דער פשוט׳ער פרוי, וועלכע מוז ארבייטען. ווייל ווען מען דארף ארבייטען מוז מען טראגען א בקוועמען שיך מיט נידעריגע ברייטע אפצאצען. דאס זעלביגע, זאגען די קאמוניסטען, בעציהט זיך אויך אויף אלע טואלעטען — זיי אונטערשטרייכען דעם אונטערשיד צווישען קלאס און קלאס.

וואס פאר א שטאר קען אינטערעס די רוסישע פרויען האבען אין שעהנע קליידער בעוויזט דער פאלגענדער פאקט: ווען עס קומט אן א שיף מיט טוריסטען קיין לענינגראד ווערען די בינען פון דער נעווא בעלאגערט פון פרוען, וואס ברענגען מיט נייגעריגקייט צו זעהן די טואלעטען פון די אנקומענדיגע אויסלענדערינס. ווען אויף די גאסען פון מאסקווע בעווייזט זיך אן עלעגאנט געקליידעטע ווערט שיער נישט דער פערקעהר אפגעשטעלט. אמעריקאנערינס, ווען זיי קומען אהין, דערפיהלען זיך אין אנפאנג פשוט אינפעקציעס דע־פיהלענדיג אזוי פיל אויגען אויף זיך. די רוסישע פרויען בלייבען שטעהן פריטשמעליעט און מיטען גאס און קיקען זיי דורשטיג נאך. אין אנהויב מיינען די אמעריקאנערינס, אז יענע קוקען אויף זיי מיט פיראכטונג דערפאר, ווייל זיי קומען פון קאפיטא־ליסטישע לענדער. שפעטער געפינען זיי אויס, אז דאס האבען די רוסינס בעוואונדערט זייערע קאס־טיומען און אפשר אין געדאנק זיך אראפגענומען א מיטער פון דעם זיידענעם קלייד. כדי אויפצו־נעהען זיך פונקט אזא ציצען־קלייד.

מיט א פאר זיידענע זאקען קאן מען גליק ליך מאכען א רוסיש מיידעל. און דאס איז קיין חידוש נישט. ווייל אין מאסקווע קאסטען זיי פינף און דרייסיג רובל א פאר, דאס הייסט, אויב מען קריגט זיי. אין די פערווארפענע געגענטען פון רוסלאנר איז א פאר זיידענע זאקען אן אויסגע־פרבטע סגולה אויף צו קריגען א מאן.

קלארא לעווין.

„7 ארבייטער האבען מיך פערגוואלדיגט"
און אנגעשטעקט מיט א ווענערישער קראנקהייט
אזוי האט געשטענה׳ט א יונג מיידעל פאר׳ן ווילנער קרייז־געריכט

אין ווילנער קרייז־געריכט איז פארגעקומען אן אויסערגעווענליך סענזאציאנעלער פראצעס גע־גען 7 יונגעלייט דזיקאווסקי, פ. פקעוויטש, גיזא און אנד. וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין פער־גוואלדיגען א יונג מיידעל און זי אנשטעקען מיט א שווערער ווענערישער קרענק.

די געשיכטע איז אזא:

מיט עטליכע חדשים צוריק זענען גע־ווען בעשעפטיגט ביים פעררינכטען א שאסעי נעבען ווילנע א גאנצע רייה ארבייטער. די ארבי־טער פלעגען זיך אויפהאלטען אין א דערבייאיגען דערפעל, וואו זיי פלעגען אויך עסען, טרינקען און נעכטיגען.

אין דעם פאטאלען אוונט — ווערט געזאגט אין דער בעשולדיגונג — האט די באלעבאסטע פון הויז פערנאכט צו די ארבייטער דאס יונגע מיידעל וויקציא מאסלאווסקא אין אליין איז זי באלד ארויס כלומרשט נעמען א קאלדרע. דערווייל זענען די ארבייטער זי בעפאלען, געבונדען הענט און פיס, פערשטאפט דעם מויל און אנגעהויבען פערגוואלדיגען. ס׳איז געווען שטארק פינסטער אזוי אז די אומגליקליכע האט קיינעם נישט געזעה אין פנים. איין ארבייטער איז אבער געשטאנען און א זייט און פלעגט אלע אויסרופען נאך דער רייה זיינע חברים אויפצופיהרען דעם פערברעכערישען טאט...

די נעמען פון 7 אויסוואורפען האט זי פאר־געדענקט און דערנאך געמאלדען דער פאליציי.

בית משפט זענען אלע זיבען ארבייטער ארעסטירט געווארען, ס׳איז אויך פערהאלטען גע־ווארען די באלעבאסטע, וועלכע זאל האבען פער־נארט דאס מיידעל צו די ארבייטער.

שפעטער איז די אנקלאגע נאך שווערער געווארען, מחמת דאס מיידעל האט בעקומען א ווענערישע קרענק.

אויפ׳ן פראצעס זענען ארויסגעטראטען א גאנצע רייה עדות, וועלכע האבען ערקלערט, אז דאס מיידעל איז נישט קיין צנועה און איז איינמאל מיט׳ן גוטען ווילען אריין צו די ארבייטער. צווי־טענס האט די דאקטוירים עקספערטיזע נישט גע־קענט פעסטשטעלען ווער פון וועמען ס׳האט זיך אנגעשטעקט מיט דער קרענק, צי דאס מיידעל פון ארבייטער אדער פערקעהרט אזו״ו.

אויפ׳ן כמך פון די אין נאך א רייה דראס־טישע ערקלערונגען פון דער מעדיציניששער אונ־טערזוכונג זענען אלע 7 יונגעלייט און די באלע־באסטע בעפרייט געווארען.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז צוליב דער בעקוועמליכקייט פון דער געעהרטער קליענטעלע און בירגער, האבען מיר ערעפענט אויף

Plac Dąbrowskiego 2

טעל. 70־156 פראנט, פארטער, אין דער נאהענט

פון סאנד אקרעננאוי און גראדסקי

א ביורא א.ג. „Maszynopis"

וואו עס ווערען ערלעדיגט זאמליכע געריכטליכע אנגעלעגענהייטען ווי אויך סיא בזווע אין קאמונאלע

אכטונג! פאזנער און פאמערנער הויזירער!

ספעציעלע אפטיילונג פאר אייערע פראָ־טעסטירטע וועקסלען. מיט אכטונג

יאקוב זאמעה און מ. זינגער.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

האט זיך איבערגעצויגען אויף

צעגעלניאנא 36, טעל. 216־90

ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען, טענער־שוואכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען

נעמט אן פון 9 – 2 נאכמ. און פון 5 – 9 אוונט

פאר דאמען בעזונדערע ווארטע־צימער.

אויף זינדיגע וועגן
(14 סענסאציאנעל־ראמאנטישער ראמאן פון לאדזער לעבען

אבער אפשר גאר... האט ראמא שטיל גע־זיפצט, אפשר גאר דאס...

זי איז צוגעגאנגען צום שופלאד פון איהר נאכטישעל און ארויסגענומען א קליין פאפירען כאר־בעלע אויף וועלכען ס׳איז געווען אויפגעדרוקט א קאפ פון א סקעלעט מיט א גרויסער אויפשריפט „סם".

— אפשר גאר דאס...

גרויסע טרעהרען האבען זיך געקייקעלט אי־בער איהר געזיכט, דאס שטילע ווייבען איז איבער־געגאנגען אין א שלוכצען, זי איז אוועקגעפאלען אויף דער סאפע און הויך היסטעריש געוויינט. ביסלעכווייז האט זי זיך בערוהיגט, זיך אוועקגע־זעצט אנגעשריבען מיט דער ציטערנדיגער האנד עס ליכע בריף, זיי פערקלעפט און אוועקגעלעגט אויפן טיש, זיך אוועקגעשטעלט פאר׳ן פארטרעט פון איהר פערשטארבענער מוטער און ווידער אמאל זיך שטארק פונאנדערגעוויינט.

ראמא האט א מאך געגעבען מיט דער האנד, אנגעגאסען א גלאז וואסער און אויפגעעפענט דאס פאפירענע טארבעלע.

פלוצלונג האט זיך דערהערט א שארפער קלונג פון טעלעפאן. ראמא האט א ציטער געגעבען. א לענגערע ווייל איז זי נישט צוגעגאנגען צום טע־לעפאן־טרייבעל, דאס כסדרדיגע קלינגען האט זי אָ־בער דענערווירט און זי האט אראפגענומען דאס רעהרעל:

— האלא, ווער קלינגט?

— יא, דאס רעדט ראמא גוטמאן. און ווער רעדט דארט?

— דאס, איהר פילט נישט זאגען ווער ס׳רעדט ווייל איהר מיט מיך מכלל נישט רעדען... נו, איך וועל יאה... א ... צימער, אבער מער זענט איהר?

— וואס, איהר ווילט מיך אפהיטען פון אנ־אומגליק, פון וואס פארא אומגליק, מישט איך בעסער נישט דא וואו איהר ברויכט נישט.

אזוי גאר, איך זאל זיך פערלאזען אויף אייך, איהר וועט מיך אפהיטען פון דעם אומגליק, איך דאנק אייך זעהר, אבער איך ווייס נישט פון קיין שום זאך.

ראמא האט אוועקגעלעגט דאס טרייבעל, וואס איז דאס ווידער פאר א נייע געשיכטע, ווער ווייסט דאס שוין, אז ס׳גרייט זיך אן אומגליק ביי אונז אין הויז, און דערצו נאך א פרויען־צימער און, וואס פארא אינטערעס האט דאס דאזיגע פרויען־צימער מיך צו ווארענען, וואס טוט זיך דא ביי אונז?

מ׳האט אנגעקלאפט אין טיר און נאך איידער ראמא האט געבעטען אריינצוקומען האט זיך די טיר געעפענט און אין צימער האט זיך בעוויזען יאקוב אין זיין שאפערישען אוניפארם.

— פריילין ראמא, איהר האט עהערנכטען מיר בעפוילען צוצוגרייטען דעם אויטא אויף היינט צעהן א זייגער, איך בין פערטיג, מיר וועלען ערגיץ פאהרען?

— ניין, יאקוב, מיר וועלען נישט פאהרען... אדער יא, מיר וועלען פאהרען... אדער ניין, געהט.

— פריילין ראמא, איהר זענט היינט אזוי אויפ־געדעגט... וואס איז אייך, איהר האט אויך גע־וויינט. פלוצלונג איז יאקובס בליק געפאלען אויף דעם טארבעלע מיט גיפט און אויף דעם גלאז וואסער וואס איז געשטאנען דערנעבען, יאקוב איז מיט איין שפרונג שוין געווען אויף דעם דאזיגען ארט בענומען דאס טארבעלע צו זיך, איך טאש און אויסגעגאסען דאס גלאז וואסער.

— יאקוב, יאקוב, האט ראמא אנגעהויבען שטארק צו וויינען, זאג מיר, וואס דא קומט פאר? וואס פארא אומגליק הענגט איבער דעם גאנצען הויז? ווער האט אונז פערפלאנטערט אין א נעץ פון גנבה, גזלה, מארד און שאנטאזש?

ראמא איז אריינגעפאלען אין יאקובס ארימס האט זיך געטוליעט צו איהם און געציטערט ווי אין פיבער, יאקוב האט זי גענומען אין זיינע שטארקע הענד און אוועקגעלעגט אויף דער סאפע, ראמא האט געציטערט און זיך געווארפען ווי אין פיבער.

— מיר איז אזוי קאלט, יאקוב, דעק מיך צו און געה נישט אוועק פון מיר, זיך דא נעבען מיר ווייל איך האב אזוי מורא, איך האב מורא פאר איהם, איך עקעל מיך פאר איהם, איך ווייס, אז ער וויל מיר שלעכטס טון.

— ווער איז דאס אזעלכער, וואס וויל דיר שלעכטס טון, ראמא?

— דער אינזשעניער מערטענס. צי ווייסטו, יאַ־קוב, וואס ס׳קומט ווירקליך פאר ביי אונז, אדער ביזטו אויך א שותף צו דעם אלעם.

— איהר זענט קראנק, ראמא, בערוהיגט אייך... איהר רעדט נישט צו דער זאך.

— כא, כא, כא, יאקוב, דו מיינסט, אז איך רעד פון היץ, האסטו א גרויסען טעות.

— טא, וואס־זשע איז געשעהן, ראמא.

ראמא האט אין זיבען פשוטע ווערטער פער־שטאנען אז יאקוב ווייסט נישט פון וואס צו זאגען און האט מעהר גארנישט גערעדט, יאקוב האט זי צוגעדעקט מיט איהר פלושענעם פלעד און ראמא איז איינגעשלאפען. יאקוב איז נישט ארויס פון צימער.

— — — — — — — — — — — —

דער זייגער האט געקלונגען צוועלף מיטאג. די פאבריקס־סירענעס פון גוטמאנס פאבריקען האבען זיך אנגערופען אויף פערשידענע טענער, פון אלע אפטיילונגען האבען זיך אנגעהויבען ארויסצושיטען הונדערטער ארבייטער, וועלכע האבען געאיילט אויף מיטאג. נישט אלע זענען אוועק אהיים. פיל האבען זייערע ווייבער, טעכטער, אדער קלענערע יונגלעך געברענגט דאס מיטאג אין דער פאבריק אריין, אנ־דערע ווידער האבען זיך אוועקגעזעצט עסען דאס וואס זיי האבען מיטגעברענגט מיט זיך נאך פאר־טאגס.

אויף דער גאנצער לענג פון דער גאס האט נעבען דער פאבריקס־מויער זענען געזעסען די ארבייטער און געגעסען זייער בעשיידענעם מיטאג־עסען.

פון דער צווייטער גאס איז אנגעקומען א הויי־כע, שלאנקע פרוי, געקליידעט אין שווארצען מיט א שטארען, נישט בעוועגליכען בליק, אין דער ווייס אריין מיט טריט אזעלכע, וועלכע וואלטען נישט געטרעטען אויף דער ערד, נאר וואלטען געשוועבט אין די וואלקענס. די פרוי איז נישט געגאנגען אליין, זי האט געפיהרט א וועגעלע, אזא געוועהנליכעס ווי מוטערס פיהרען זייערע קינדער שפאצירען און אין דעם וועגעלע איז געלעגען נישט קיין קינד, נאר א דערוואקסענער מאנספערשוין, זעהט אויס א קריפעל, אהן פיס, דער מאן אין וועגעלע איז גע־ווען אן׳ערך פערציג יאהר אלט, מיט ענערגישע גע־זיכטס־שטריכען, א הויכען שטערן, שארפע קיהלע בייגער און דורכדרינגליכע אויגען.

די פרוי איז איצט געפאהרען מיט איהר קאליקע לענג־אויס די גאס, וואו די ארבייטער זענען גע־זעסען און געגעסען זייער מיטאג.

— א נדבה פאר א קאליקע, חברים, גיט, האט דער קאליקע ארויסגעשריגען פון זיין וועגעלע.

— אנגעטראפען וואו צו בעטען נדבות, האט איינער פון די ארבייטער געענטפערט. מיר פעודי־נען קוים צו דערהאלטען ביים לעבען אונז און אונ־זערע קינדער. דערביי שפייען מיר אויס אונזערע קראנקע לונגען אין דער גיפטיגער פארבען־פאבריק. פארוואס געהסטו נישט ברודער׳ל, בעטען נדבות ביי זיי, ביי די גבירים, כאטש ביי זיי וואו מיר ארבייטען, נישט־קשה, ער האט יציע.

(המשך פולגט)

געיעג אויף אויסגעלאַסענע פרויען אין ניו-יאָרק

וואו די אויסגעלאַסענהייט בליהט אין ניו-יאָרק.—בראָדוויי׳ער „פויגעלעך״ און די גאַסען-פרויען.—זייערע באַציהונגען מיט דער פאָליציי

די אויסגעלאַסענע הייזער אין ניו־יאָרק, וועלכע זעהען אויס אַזוי ריין און כשר, געפינען זיך אין די רייכסטע געגענדען פון ניו־יאָרק, איצט, אין צייט פון עקאָנאָמישען קריזיס, ווען אַ סך געשעפטס לייט זענען געבראָכען געוואָרען איז די צאָהל פון די דאָזיגע הייזער געוואָרען נאָך גרעסער, ערי קענ־טאָר, דער באַוואוסטער יודיש־ענגלישער אַקטיאָר, האָט באַלד נאָך דעם ערשטען קראַך באַשריבען אַ ווערטעל אויף בראָדוויי: „איצט וועלען מענער מוזען לויפען צוריק צו זייערע אייגענע ווייבער״. און אַזוי איז עס טאַקע.

אויף פאַרק עוועניו, דווקא אין געגענדען, וואו עס וואוינען מולטי־מיליאָנערען געפינט זיך אַ באַדייטענדע צאָהל אַזעלכע שאַנד־הייזער, לאָמיר שילדערען אַזאַ אַפּאַרטאַמענט אין אַ גרויס הויז אויף פאַרק עוועניו, אין די זעכציגער גאַסען. דאָס הויז איז אַ קאָמבינאַציע פון אויסגעלאַסענקייט און פון האַזאַרד. אויפ׳ן ערשטען שטאָק איז עטאַבלירט אַ האַזאַרט־הויז און אַ קליינער באַר, וואו מען קאָן כאַפּען אַ טרונק. דאָרט קומען זיך צונויף יעדען אָוועגד, און הויפּטזעכליך שבת און זונטאָג, געקליי־דעטע מענשען, די סאַמע אויבערשטע פון שטייסעל מען שפּילט אויף וואָס די וועלט שטעהט, און ווען מען ווערט מיד פון שפּילען, ווען די ליידענשאַפט נאָך קאָרטען־שפּילעריי און רולעט־שפּילעריי ווערט אָפּגעקילט, אָדער צוליב אַ סך געלד־פערלוסט, אָדער צוליב אַ סך געלד־געווינסען, פאָהרט מען אַ־רויף אויף דעם צווייטען שטאָק.

דאָרט שפּילט מוזיק, אַ האַוואַיער אָרקעסטער. די לאָמפּען וואַרפען אַ ראָזעווען ליכט, עס שטע־הען ווייכע פּערסישע דיוואַנען, אין אַלע ווינקלען רוי־כערט זיך ווייראויך. די לופט איז פערשיכורט מיט פּאַרפומען, אויף די דיוואַנען זיצען שעהנע פרויען, וועלכע געפינען זיך שטענדיג אויף דעם צווייטען שטאָק, און וועמעס אויפגאַבע עס איז קודם כל צו אַמוזירען און צו פערשאַפען פערגעניגען צו די אומ־רוהיגע נערווען פון די אָנוועזענדע. יונגע מיידלעך, מאַנכע פון זיי פון אַכצעהן יאָהר, סערווירען שיכור׳ענדע געטראַנקען, אַלץ איז שטיל, עס הערען זיך נישט קיין הויכע ווערטער, און טאָמער ווערט איינער צופיל באַטרונקען דאַן ווערט ער אַרויסגעפיהרט אויף אַ זעהר העפליכען אופן אויף דעם דריטען שטאָק, וואו עס געפינען זיך שלאָף־צימערען.

דאָס איז אַלץ געדעדט וועגען די רייכע געגענ־דען. אין די אָרימע געגענדען זענען אויך דאָ אויס־געלאַסענע וואוינונגען אָבער זיי זענען באמת׳ן נישט פיל אין צאָהל.

זעלבסטפערשטענדליך, אַז דער דאָזיגער צו־שטאַנד האָט געפיהרט אפשר נאָך מעהר ווי אַמאָל צו דעם, אַז מאַנכע בלויז רעק זאָלען

(בריף פון אַמעריקאַ)

דערזעהען אַ מעגליכקייט צו מאַכען אַ נישט־כשר׳ען גראָשען. ווען די שאַנד־הייזער זענען געווען אָר־פּען, פראַנק און פריי, מיט יאָהרען צוריק, האָבען אפשר העכערע באַאַמטע געקענט בעקומען רעגעל־מעסיגען כאַבאַר פון די אייגענטימער פון די היי־זער, די איינצעלנע פאָליסלייט האָבען גאָרנישט

היינט און פאלג. טעג!
דער שעהנער און ראָמאַנטישער פילם
מיט אויסערגעוועהנליך אינטערעסאַנטען
אינהאַלט, פּרעכטיגע מיזיק און געזאַנג
א דראַמע פון ליבען פון די אייגוואוינער
פון דער מאַלערישער און בערגיגער
געגענד פון שעהנעם טיראָל א.ג.

די טראַגעדיע פון פערליבטע

רעזשי פון גוסטאַוו אוציצקי,
בעאַרבייט לויט דער בעקאַנטער אָפּערע
(„דער רייץ פון די אַלפּען״).
אין די הויפּט־ראָלען:
LILJANA HAID,
GUSTAW FROHLICH,
HANS SCHLETTOW
אויסער׳ן פּראָגראַם: דער פּוילישער
Malachowski-Fleischer
שטעלט פאַר שטרייך - ציגאַנער „דער
סוואַסינדינגער ליך״, ווי אויך פער־
שידענע אַנדערע אַקטואַליטעטען.
אָנהויב אין וואָכענטעג 4.30 אַכטאָג
שבת זונטאָג און יום־טוב 1 א זייגער בייטאָג
פּאָפּולערע פּרייזען.

געהאַט דערפון. ווען אָבער אַלץ איז באַהאַלטען גיט עס אַ געלעגענהייט דעם איינצעלנעם בלויען ראָק, און הויפּטזעכליך די געהיים־פאָליציסטען.

אין ניו־יאָרק זענען דאָ טויזענדער און טוי־זענדער מיידלעך אין די שולען, וואָס זענען „מאָ־דערן״, גלויבען אַז פרויען האָבען די זעלבע רעכט ווי מענער, און זיי פיהרען זיך אויף אויף אַ גאַנץ לוסטיגען אופן, מען נעהמט אויטאָמאָביל־רייזעס, מען פערזוכט נישט זעלטען פון דעם ביטערען טראָ־פען. פונדעסטוועגען פּאַסירט קיינמאָל נישט, אַז די מיידלעך זאָלען אַרעסטירט ווערען אויף דער קלאַגע פון אויסגעלאַסענקייט.

איך האָב איינמאָל באַאָבאַכטעט אייניגע פון די מיידלעך, צוויי פון זיי זענען געווען זעהר שעה־נע און האָבען דערצעהלט אַז זיי זענען גאָט די נשמה שולדיג, און דאָך האָט מען זיי געקלאָגט און פערשיקט אַלס אויסגעלאַסענע, אייגע פון זיי איז געווען אַזאַ שטילע און אַזאַ מילד־אויסזעהעוודיגע אַז איך האָב אַליין אָנגעהויבען גלויבען אַז אפשר איז זי ווירקליך געווען אַ קרבן. איך האָב געמאַכט אַנ׳אונטערזוכונג, אַז ווען זי איז אַלט געווען 19 יאָהר איז זי שוין געווען ווענעריש קראַנק.

דערפון קען מען דריגען, אַז נישט אַלץ וואָס ווערט דערצעהלט אויף אַזעלכע אונטערזוכונ־גען איז תורת לאָקשען, גאַנץ אָפט זענען די געשיכ־טעס, וואָס ווערען דערצעהלט, נישט געשטויגען, נישט געפלויגען.

אָבער עס איז קיין שום צווייפעל נישט אז אין דעם זיטען־אַמט זענען געווען עהרליכע לייט, זיי פלעגען טאַקע אַרעסטירען אַזעלכע וואָס זענען שול־דיג, אָבער די מעטאָדען, וועלכע זיי האָבען בע־נוצט זענען גאַנץ אָפט זיכער נישט געווען פון דעם פיינסטען סאָרט. זיי זענען אַליין געווען די יעניגע וואָס האָבען פּרובירט אַריינגאַרען אַזעלכע פרויען, זיי מאַכען גלויבען, אַז זיי זענען טאַקע אמת׳ע קונ־דען. געהיים־פאָליציסטען האָבען באַכדעם זיך גע־ווענדעט צו אַזעלכע פרויען און ביי זיי געפאָדערט געלד, אויב זיי ווילען, אַז די קלאַגעס געגען זיי זאָלען נישט פאָרטגעזעצט ווערען. אַמאָל, ווען זיי האָבען געקראָגען דאָס געלד, האָבען זיי ווירקליך אויפגעהערט צו פערפאָלגען זיי, אַנ׳אַנדערש מאָל ווידער, האָט דאָס אויך נישט געהאָלפען. עס זענען געקומען אַנדערע פאָליציסטען, אפשר טאַקע עהר־ליכערע (עס זענען דאָ אַזעלכע אויך), וועלכע האָ־בען זיי ווידער אַמאָל אַרעסטירט, און זיי זענען טאַ־קע פערשיקט געוואָרען אין געפענגניש־.

אָבער נישט נאָר געהיים־פאָליציסטען, נאָר טאַ־קע פשוטע בלויע רעק, וועלכע פאַטראָלירען די גאַ־סען טאָג־איין טאָג־אויס, נאַכט־איין, נאַכט־אויס, אין די דאָזיגע געגענדען, פלעגען קריגען זילבער־נע אָדער גאָלדענע מטבעות, פון די פרויען וועכענט־ליך אָדער יעדען חודש. זיי פלעגען מאַכען אַ שוויג און וועגען דעם נישט מעלדען צו דער געהיים־פאָ־ליציי. אין געריכט פלעגט מען אַזעלכע פרויען גע־וועהנליך געפונען שולדיג. אָבער איידער די ריכטער פלעגען אַרויסגעבען זייער פסק פלעגט געמאַכט ווערען אַנ׳אונטערזוכונג, דווקאָ פון פרויען פון די פילאַנטראָפּישע געזעלשאַפטען. זעלבסטפערשטענד־ליך, אַז אַזוי שנעל ווי די דאָזיגע פרויען - אָרגאַני־זאַציעס און די געריכטען פלעגען קריגען אינפאָרמאַ־ציע פון זייערע אייגענע קוואַלען אַז די וואָס זענען געפונען געוואָרען שולדיג זענען נישט קיין צופעליג־שולדיג. נאָר, אַז זיי האָבען נישט קיין שעהנעם נאָמען, אָפטמאָל אַפילו אין די קרייזען פון זייער אייגענער פאַמיליע, דאַן פלעגען זיי קריגען אַ גרע־סערע שטראָף.

די גאַנצע געשיכטע וועגען דעם געיעג נאָך פּראָפעסיאָנעלע אויסגעלאַסענע פרויען, אָדער אַפילו נאָך אַזעלכע וואָס זענען נישט אין גאַנצען פּראָפע־סיאָנעל, פערבונדען מיט שאַנד־הייזער, איז אַ זעהר אומאַנגענעהמע. עס האָט אַ ווידער־טעם. עס מוזען בעגאַנגען ווערען זאַכען וואָס קענען נישט געלויבט ווערען פון קיינעם, וועלכער האָט אַ זין פאַר גע־רעכטיגקייט.

י. סלאַנים.

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה
אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך
אז תשכב בטח ושנת כי הלך בתום
ילך בטח ומעקש דרכיו יודע
איבער דעם זאלסט נאר טראכטן און ביורא
פון ד. מאַנעלא
וואָס איז איבערעטראָגען געוואָרען פון צוויישען הויף אויפ׳ן ערשטען הויף
פּיעטריקאָווע 17, לינקע אַפּיצינע
פאַטער, טעל. 124-95
וואו ס׳ווערט ווייטער ערלעדיגט פּינקט־ליך און געוויסענהאַפט געשריבען צי־לינדער בימעס: ציווילנע, קאַרגע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַטיס, רעלוויזיעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, וועגען דירות אין אוזשאַנד ראַזיעמטשע, ווי אויך איבער־זעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
בעמ.: קלויזעס און זאַכען־זיעשטניעס ווע־רען ביי מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה
מיט אַכטונג ד. מאַנעלא,
פּיעטריקאָווער 17 1-טער רויף

אַ פערדרעהטע וועלט...

(ערצעהלונג)

פון יצחק בלום.

יאַקוב איז היינט געווען אין עפעס אַ „אַד־נע שטימונג. עס האָט זיך איהם געבאַמבעלט אין מוח זיין אַמאָליגע גוטע בעקאַנטע, וועלכע האָט זיך צו יענער צייט גערעכענט פאַר זיין געליבטע.

ווען ער האָט געהייראַט האָט ער זיך איינגאַנצען פון ליזען דערווייטערט, נישט דערפאַר, ווייל ער האָט זי מעהר נישט געוואָלט זעהן. ניין. דאָס נישט! ער איז איהר גערן געווען צו זעהן צו יעדע צייט, איהר געטריישאַפט און איבערגעגעבענהייט צו איהם איז איהם געווען זעהר ליב. זי האָט איהם אויסגע־פּעהלט. אָבער די הייראַט־פּליכטען האָבען געפאָ־דערט ער זאָל זי מעהר נישט זעהן, אָפּהאַקען מאַ־כען אַ סוף.

אַ קורצע צייט נאָך זיין חתונה האָט ער זי איינמאָל בעגעגענט. זי איז אָנגעקומען פונקט אַנט־קעגען איהם. אַזוי, אַז ער האָט זיך שוין מעהר נישט געקאָנט אַרויסדרעהען, זענען זיי שטעהן גע־בליבען איינער אַנטקעגען דעם אַנדערען — ער מיט אַרונטערגעלאָזטע אויגען, זי מיט איבעראַשונג, ווי זי וואָלט זיך געוואונדערט אויף זיין גלייכגילטיגער בענעהמען זיך צו איהר, עפּעס האָט ער געפּרו־בירט רעדען צו איהר, ערקלערען איהר וועגען עפּיס, וואָס ער האָט געוואָלט זי זאָל יאָ און נישט פער־שטעהן, עפּעס האָט ער געפּלאָנטערט מיט דער צונג גערעדט אָפּגעהאַקטע ווערטער, ביז זי, האָט עפּעס יאָ אָנגעהויבען צו פערשטעהן, האָט זי אויף איהם אויסגעשטעלט אַזעלכע רחמנות׳דיגע צושראָקענע אויגען, און ווען ס׳האָבען אין זיי אַ פּינקעל געטון טרעהרען, האָט זי שנעל אַרויסגעכאַפּט אַ טיכע־לע, זיך פון איהם אָפּגעקעהרט, מיט דעם אַ וויש געטון איבער די אויגען און לאַנגזאַם, שווייגענדיג אַ ציטערדיגע, געגומען אָפּגעהן פון איהם.

ער איז דאַן געשטאַנען אַ לענגערע ווייל און איהר נאָכגעקוקט מיט אַזאַ וועהטאָגדיגער בענק־שאַפט, מיט אַזאַ טיפען טרויער, נישט געקענט פער־שטעהן, ווי ס׳האָט מיטאַמאָל פּאַסירט ער זאָל איהר, די „גוטע בשמה״ — ווי ער האָט איהר שטענדיג גערופען — אַזוי ווילד בעהאַנדלען. ווי קען מען בעהמען אַ מענשען, וועמען מען האָט אַזוי גוט גע־קענט, מיט וועמען מען האָט פערבראַכט אַזוי פיל שטונדען אויף אַזאַ פריינדליכען און נאָהענטען שטייגער, ווי קען מען פלוצלונג איהר איבערלאָזען ווי גאָר נישט וואָלט פּאַסירט, ווי ער וואָלט זי גאָר קיינמאָל נישט געקענט, ווי קען מען עס?..

אָבער לאַנג טראַכטען האָט ער נישט געקענט, דער געדאַנק, אַז ער איז שוין איצט אַ פערהייראַטער מאַן, האָט איהם ווי מיט אַ גליה־אייזען געבערנט אין מח, ווי עס וואָלט איהם געגעבען פייערדיגע סיגנאַלען, אַז ער זאָל זיך היטען, אַז ער זאָל זיך אַרומקוקען, צי עמיצער קומט איהם נישט אָן אין וועג, און אויסמיידען דאָס, מיט וואָס עס איז איהם געפעהרליך איצט זיך צו בעגעגענען, און ער האָט זי אויסגעמידען...

איצט, פינף יאָהר שפּעטער, ווען זיין פערהיי־ראַט לעבען האָט זיך געקייקעלט באַרג־אַראָפּ און ס׳האָט געהאַלטען ביים פונאַנדערפאַלען, האָט זיך אין איהם צופלאַקערט אַ שטאַרקע בענקשאַפט נאָך זיין אַמאָליגער גוטער און ליבער ליזאַ׳ן, און ער האָט בעשלאָסען זי אויפצוזוכען, ער מוז זי זעהן.

באַכפּרעגענדיג זיך אויף איהר איז ער גע־וואָר־געוואָרען אַז זי איז שוין אַ פּאָר יאָהר פער־הייראַט און אַז נישט לאַנג צוריק האָט זי געבוירען אַ קינד.

אַ „קינד״. ווי מאָדנע דאָס האָט אין זיינע אויערען געקלונגען. זי האָט שוין, הייסט עס, אַ קינד, אַ לעבעדיג נפש׳ל, וואָס טאַנצט, שפּרינגט, און פּאַטשט מיט די הענטעלעך, און פערהיימליכט איהר געמיט... דאָס טוט איהם אמת, הנאה, זי איז ווערט דעם נחת...

און ער... ער וועט זי געהן זעהן. ער מיינט מיט דעם, חס ושלום, גאָרנישט. זאָל זי זיך לעבען גליקליך און געזונטערהייד מיט איהר מאַן. ער מיינט נישט מיט זיין גאַנג אָנצומאַכען אַ ביין לעבען צווישען זיי... וואָס האָט ער דען צו איהר מאַן!? און צו איהר? האָט זי דען נישט געוואָלט מיט איהם חתונה האָבען? עס האָט זיך אין איהם אויפגע־וועקט סתם אַזאַ פערלאַנג זי צו זעהען. ער איז גע־ווען זיכער, אַז זי וועט איהם אויפנעהמען מיט פריינדליכע אָרימס, און קאַלט ביי זיך אין הויז, ער מוז האָ־בען אַ וואַרימע, פריינדליכע הויז אַזוי אַרייב־צוקומען...

ס׳איז געווען אַזאַ ריהרענדע בעגעגעניש. ביי זיין אַריינקום איז זי געבליבען שטעהן ווי שטום פון גרויס איבעראַשונג. איהרע ליפּען־ווינקלען האָ־בען נערוועז אַ צוק־געטון, און איהר גאַנצער קער־פּער האָט שטיל אויפגעציטערט.

אַ ווײַלע זענען זיי געשטאַנען איינע אַנטקעגען די אַנדערע און זיך שטום אָנגעקוקט. ער האָט אין איהר אויסזעהען גלייך דערקענט אַז דאָס לעבען איהרס איז אַ שווערס און אַ טרויעריגס.

ער האָט עס דערקענט אין איהר באַנג. אין איהרע אויגען און אין דער אומגעבונג אַרום. אַלץ האָט אויסגעוויזען אָרים און אָפּגעלאָזען. אין איהר פּנים האָט ער געלעזען אַז קיין פאַמיליען־גליק וואָס זאָל אויף דער אָרימקייט שכינה־שטראַהלען אַרויפּ־לייגען, איז נישטאָ.

שוין אין קיך, וועלכע האָט זיך געפונען גלייך ביים אַריינגאַנג, האָט ער בעמערקט אויף אַזעלכע, שטעקעלעך, זיך וויגען קינדערשע, אויסגעוואַשענע זאַכעלעך, וועלכע האָבען זיך געט־יקענט און אַ־רויסגעגעבען נישט קיין גאָר זויבערען ריח...

— קומט אַביסעל ווייטער! — האָט זי איהם אַ רוף געטון, בעמערקענדיג זיין פערטראַכטקייט אי־בער די אַלע זאַכען.

— מיין קינד פיהלט עפּעס היינט נישט מיט אַלעמען — האָט זי ווי געזוכט זיך צו פערענטפער־רען פאַר דער אָפּגעלאָזענקייט אין הויז.

— ס׳טוט מיר אמת לייד, כ׳בין הייסט עס, נישט געקומען אין דער ריכטיגער צייט.

— זייט איהר שוין, הייסט עס, אַ מאַמע פון אַ קינד!

— אַזוי ווייזט עס אויס.

— און אייער מאַן, וואו איז? כ׳האָב איהם דווקא ערוואַרט צו טרעפען, זיך בעגעגענען מיט איהם.

— ער האָט זיך צופעליג היינט אַביסעל פער־שפּעטיגט, אָבער ער וועט מן הסתם באַלד קומען.

— כ׳האָף, אַז איהר האָט מיט אייער פערהיי־ראַטען לעבען געטראָפען און עס געהט אייך גוט.

— וואָס אינטערעסירט איהר זיך אַזוי ווי מיר געהט? — האָט זי אויף איהם אַ ברוגזען קוק געטון.

— כ׳מיין... כ׳דענק, אַז איהר ווייסט אַז איך בין אייך אַ גוטער פריינד, וואָס וואָלט אייך וועלען זעהן גליקליך.

— יאָ איך ווייס...

זי האָט די לעצטע ווערטער אַרויסגערעדט אין אַ טאָן, וואָס האָט איהם אַ הויב געטון פון אָרט, ער האָט זיך גענומען פיהלען אונבעקוועם, און ער האָט אַ טראַכט געטון וועגען אַוועקגעהן.

— כ׳רעכען, אַז איך וועל קומען אַנ׳אַנדער, פאַר אייך מעהר גינסטיגערע צייט — האָט ער זיך אַנ׳אומעטיגער אַ הויב געטון פונ׳ם אָרט — ווי איך זעה זענט איהר היינט זעהר צוטראָגען.

— אָ, ניין, געהט נאָך נישט!... — איז איהר טאָן געוואָרען פריינדליכער און צוגעהענדיג צו איהם נעהנטער אַריינקוקענדיג איהם צוטרויליך אין די אויגען, אַרויסגערעדט:

— איך בין אומגליקליך...

— מיר זענען הפנים ביידע נישט צו גליק־ליך, — האָט ער איהר ווי געזוכט צו טרייסטען, זי זאָל נישט מיינען, אַז איהם געהט עס אַזוי פוי־געלדיג... אַוועקזעצענדיג זיך צוריק אויף זיין אָרט.

עס האָט זיך דערהערט אַ בראַזג מיט׳ן טיר. ס׳איז אַריינגעקומען איהר מאַן.

ער האָט זיך נישט געקימערט וואָס עס זיצט אַ פרעמדער מענש. ער איז אַרומגעלאָפען משוגענער ווייז איבער׳ן הויז און זיך געקאָכט וואַרפענדיג משוגעהדיג מיט די הענד.

מיטאַמאָל האָט ער זיך אַ קעהר געטון צום פרעמדען, ווי ער וואָלט איהם גאָר־וואָס דערזעהן און נישט וואַרטענדיג זיין פרוי זאָל איהם פאָרשטעלען, אַרויסגערעדט:

— מיט וועמען האָב איך די עהרע? — און איהם אויסגעצויגען אַ האַנד...

די פרוי איז צוגעשפּרונגען און זיי געוואָלט פאָרשטעלען:

— מיר קענען זיך שוין,... — האָט ער דער פרוי ווי אָפּגעשטויסען, און זיך גלייך אַוועקגעזעצט טענה׳ן צום גאַסט.

די פרוי איז געשטאַנען פון ווייטען, אַ פער־שעהמטע, ווען עס עפענט זיך איהר אַ גרוב, וואָלט זי זיכער אַריינגעשפּרונגען. זי האָט עס מעהר נישט געקענט אויסהאַלטען, און צוגעהענדיג מיטאַמאָל צו יאַקוב׳ן האָט זי איהם אַ ציה געטון מיט זיך:

— קומט, וועט איהר אָנקוקען מיין קינד!

זי האָט איהם כמעט ווי אַרויסגעריסען פון אונ־טער איהר מאַנ׳ס הענד, און מיט איהם גענומען אָפּ־געהן צום קינדערשען צימער.

ווען זיי זענען אַריינגעקומען צום קינד, האָט מיטאַמאָל אַ שטראָם געטון אַ קוואַל טרעהרען פון דער פרויס אויגען און ער האָט איהר געכרופּט בערוהיגען:

— ביידע, ביידע האָבען מיר נישט געטראָפען... איהר פערשטעהט — האָט ער זי לייכט געגלעט אי־בער׳ן קאָפּ — איך... און איהר...

— ווען נישט דאָס קינד, וואָלט איך פון איהם אַנטלאָפען ווי פון מלאך המות, — האָט זי ביטער געוויינט...

— וואָס האָסטו זיך דאָרטען אַוועקגעשטעלט, פאַרוואָס גיסטו עפּעס נישט צו עסען? האָט זיך דערהערט דעם מאַנ׳ס כעס׳דיגע שטימע.

זי האָט זיך שנעל אָפּגעווישט די אויגען, און ביידע זענען זיי אַריין אין עס־צימער, — — —
— — — — — — — — — — —

און מיט אַ שווערען אומעטיגען געמיט איז יאַקוב צוריקגעגאַנגען אַ „היים״ און דעם גאַנצען וועג נישט אויפגעהערט צו טראַכטען וועגען ליזעס אומגליקליכען לעבען.

„וואָס פאַר אַ מאָדנע איראָניע פון לעבען!״

ער איז געגאַנגען מיט לאַנגזאַמע טריט, ער געוואַקעלט ווי אַ שיכור, וואָס זעהט נישט פאַר זיך דעם וועג, אַלץ האָט איהם אויסגעוויזען קרום און פערדרעהט: די גאַסען, די מענשען די הייזער — אַ פערדרעהטע וועלט...

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 8 כא שבט תרצ״א

פעברואר
זון-אויפגאנג 7.12
זון-אונטערגאנג 4.27

אפגעשאפטע באנקראטען, אפאזיציעס, רעגולאציעס

טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

אין יולי איז די פירמע מ׳ווידיצי העגדעלעס (ציגעל-גאס 68) ערקלערט געווארן פאר באנקראט מיט׳ן טערמין פון 31. יוני 1930 און דער באנקראטירטער איז בעשטימט געווארן אונטער פאליציי-אויפזיכט. דער בילאנס פון דער פירמע האט זיך געשלאסען מיט א סומע פון צירקא א האלבען מיליאן זלאטים.

שפעטער איז אייגעפלאסען אין געריכט א פאדערונג פון א קרעדיטאר דעם באנקראטירטען צו ארעסטירען. דאס געריכט האט די פאדערונג אפגעווארפען.

אין יאנואר איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די קרעדיטארען. דער באנקראטירטער האט פארגעשלאגען צו בעצאהלען 20 פראצ. פון די חובות. 27 קרעדיטארען, וואס רעפרעזענטירען—390,328 זל. זענען דערויף איינגעגאנגען. דאגעגען 8 קרעדיטארען (20.000 זל.) האבען געשטימט געגען.

דאס געריכט האט פעראררענט דעם ריכטער-קאמיסאר צו מאכען א פארשלאג וועגען כאראקטער פון באנקראט.

* * *

אין אויגוסט פאראיאהרען האט קארץ זיך געווענדעט אין געריכט וועגען ערקלערען שמעון יוסף בלאט (שחט-הויז אין כאיני) פאר באנקראט. בלאט איז אין יאהר 1927 ערקלערט געווארען פאר באנקראט. אין צווישען האט ער רעגולירט אלע זיינע חובות. און אין פעברואר 1930 איז די פראצעדור געגען דיזען באנקראט אפגעשאפט געווארען. אין אויגוסט איז ער ווידער ערקלערט געווארען פאר באנקראט און בעשטימט געווארען אונטער פאליציי-אויפזיכט, דערווייל האט זיך בלאט געווענדעט מיט אן אפאזיציע, אין וועלכער ער האט אנגעוויזען, אז ער האט זיינע צאהלונגען נישט אפגעשטעלט און האט קארצעס חוב ערלעדיגט. דאס געריכט האט דעם באנקראט אפגעשאפט.

* * *

די פירמע סטאניסלאוו רייכמאן (ציגעל-גאס 36) איז ערקלערט געווארען פאר באנקראט. אין אקטאבער איז צוזאמענגערופען געווארען א פערזאמלונג פון קרעדיטארען-פערבאנד, אבער קיינער איז צו דער פערזאמלונג נישט געקומען. די פירמע האט זיך געווענדעט וועגען ערלויבען איהם רעגולירען די חובות. דאס געריכט האט די ווענדונג אפגעווארפען, ווייל די פירמע האט נישט פארגעשטעלט קיין אויסגלייכס-פארשלאגען.

* * *

דאס געריכט האט פעסטגעשטעלט דעם באנקראט טערמין פון דער פירמע „יעקב ראזענטאל״ (ווסכאדניא 76) אויפ׳ן 5. דעצעמבער 1930.

* * *

דעם 15. אפריל האט די אפרעטור- און פארבעריי „לעדער און היימאן״ און די פערוואנדטע פירמע איגנאצי היימאן און קאמפ. בעקומען אויף דריי חדשים א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען

דער בילאנס פון דער פירמע „לעדער און היימאן״ האט זיך געשלאסען מיט דער סומע 9.728.458 זל. און פון דער צווייטער פירמע — 2.423.983 זל. ווען די סיטואציע האט זיך נישט פערבעסערט, האט זיך די פירמע געווענדעט אין געריכט וועגען ערלויבען איהר אנצוהויבען אויסגלייכס-אונטערהאנדלונגען. די פירמע שלאגט פאר, צו בעצאהלען די פולע 100 פראצ. חובות: 25 פראצ. אין א יאהר ארום, 25 פראצ. אין 18 חדשים און 50 פראצ. אין 24 חדשים ארום.

די פירמע איגנאצי היימאן און קאמפ. האט פארגעשלאגען צו בעצאהלען 70 פראצ. פון די חובות אין דריי ראטעס: 25 פראצ. אין 10 ד״שים, 20 פראצ. אין 17 חדשים און 25 פראצ. אין 24 חדשים ארום. דאס געריכט האט ערלויבט ביידע פירמעס אנצוהויבען אויסגלייכס-אונטערהאנדלונגען

ס׳האבען זיך געמאלדען 78 קרעדיטארען פון דער פירמע לעדער און היימאן אויף 2.049.941 זל. און 60 קרעדיטארען פון דער פירמע איגנאצי היימאן און קאמפ. אויף 1.255.525 זל.

דעם 27. יאנואר איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די קרעדיטארען. די פירמע האט נאך פארגעשלאגען צו פערזיכערען די חובות מיט א היפאטעק-קויציע-אקט.

אלע קרעדיטארען האבען דעם פארשלאג אנגענומען. דאס געריכט האט דעם אפמאך בעשטעטיגט

דרינגענדע אונטערשטיצונג פאר ארבייטסלאזע

(א) מארגען מאנטאג דעם 9 פעברואר הויבט זיך אן די רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע פיזישע ארבייטער אויף דרינגענדע שטיצע און אויף בעהייצונגס-שטיצע. דאס רעכט אויף שטיצע האבען די ארבייטסלאזע, וועלכע 1) האבען אויסגעשעפט די געזעצליכע אונטערשטיצונג פון ארבייטסלאזען-פאנד נאכ׳ן 1 יאנואר 1930; 2) בעקומען נישט קיין געזעצליכע אונטערשטיצונג פון ארבייטסל זען פאנד בעת׳ן „טויטען סעזאן״ פון 15 דעצעמבער 1930 ביז׳ן 1 מערץ 1931; 3) וואס נעמען נישט קיין געזעצליכע שטיצע פון ארבייטסלאזען פאנד און זענען זייט׳ן 1 יאנואר 1930 געווען בעשעפטיגט ווייניגסטענס 4 וואכען אין ארבייטס-אנשטאלטען, וואס אונטערליגען דעם געזעץ וועגען פערזיכערונג פון ארבייטסלאזיגקייט און 4) די וואס זייבען נאכ׳ן 1928 י. געארבייט ווייניגסטענס 6 חדשים אין אנשטאלטען וואס אונטערליגען דעם געזעץ וועגען פערזיכערונג פון ארבייטסלאזיגקייט.

רעכט אויף אונטערשטיצונג האבען די ארבייטער וואס וואוינען אין לאדז ווייניגסטענס זייט׳ן 1 יאנואר 1930, האלטען אויס א פאמיליע, האבען נישט קיין פערמעגען, האבען נישט קיין הכנסות וואס זענען גלייך אדער גרעסער פון דער שטיצע, בעקומען נישט קיין שטיצע פון דער קראנקען-קאסע און בעקומען נישט קיין אינוואלידען-רענטע.

די רעגיסטראציע וועט פארקומען אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטסלאזע אויף דער גאס פון 28 שיסער פולק 32 פון 9 פריה ביז 2 בייטאג

מאנטאג – A B C D E F
דינסטאג – G H I J
מיטוואך – K L Ł
דאנערשטאג – M N O
פרייטאג – P R S
שבת – T U W Z Ż

צוגאב-רעגיסטראציע אויף קוילען

פאר ארבייטסלאזע אינטעלעקטועלע

מאנטאג פון 5 ביז 7 אין אווענט וועט פארקומען די צוגאב רעגיסטראציע אויף קוילען פאר ארבייטסלאזע אינטעלעקטועלע, וועלכע האבען אך ביז איצט קיין קוילען נישט בעקומען.

—IIK—

ראיאן-צוזאמענפאהר פון די בעאמטע אין די יודישע קאאפעראטיווע בענק אין לאדזער וואיעוואדזטווע

די טעג איז פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון די בעאמטע אין די יודישע קאאפעראטיווע בענק אין לאדזער וואיעוואדזטווע, אין צוזאמענפאהר האבען זיך בעטייליגט 30 דעלעגאטען. דעם צוזאמענפאהר האט געעפענט דער פרעזעס פון דער לאדזער אפטיילונג, ה. גאלדקאק, וועלכער בעגריסט די פערזאמלטע דעלעגאטען מיט׳ן צוועק פון היינטיגען צוזאמענפאהר און שטעלט פאר דעם פארשטעהער פון דער הויפט-פערוואלטונג, ה׳ ד״ר שאלמאן און דעם סעקרעטאר פון לאדזער פוילישען באנק בזאמטען פעראיין ה׳ מאלאכאווסקי.

נאכ׳ן אויסוועהלען אלס פארזיצענדער פון צוזאמענפאהר דעם ה׳ אוריסאן (לאדז), וועלכער לאדעט איין אין פרעזידיום די הערען דאווידאוויטש (פאבאניץ), מארגוליס (פאדעמביץ) און אלס סעקרעטאר ה׳ וואלף (לאדז) האלט א בעגריסונגס-רעדע דער ה׳ מאלאכאווסקי, אין נאמען פון לאדזער אלגעמיינעם באנק בעאמטען-פעראיין, ווי ער ווינשט דערפאלג די ארבייט פון צוזאמענפאהר.

נאכ׳ן א ערקלערענדע רייה וואויש דעפעשעס, האלט ה׳ ד״ר שאלמאן אן אינהאלטסרייכען רעפעראט. וועגען אונזער בעציהונג צו דער פראפעסיאנעלער און קאאפעראטיווער בעוועגונג. נאך דער דיסקוסיע אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט כמעט אלע אנוועזענדע דעלעגאטען, ווערען אנגענומען א רייה רעזאלוציעס צ. א. פארצולייגען דער הויפט-פערוואלטונג, צו ארגאניזירען א צענטראלע געגענזייטיגע לייה-קאסע פאר אינזערע מיטגלידער אין צו שאפען א וואנדער-ביבליאטעק, וואס זאל בעדינען די בעאמטע מיט קאאפעראטיווע ליטעראטור.

מיט א שלוס-רעדע פון פארזיצענדען ה׳ אוריסאן, וועלכער רופט צו אייניגקייט, אויסדויער אין דערפאלגרייכע ארבייט פאר דער פראפעסיאנעלער און קאאפ. בעוועגונג, ווערט דער צוזאמענפאהר געשלאסען.

צוזאמענפאהר פון בירגערמייסטערס

(ב) נעכטען איז אונטערן פארזיץ פון סטאראסט׳ע זשעווסקי פארגעקימען דער צוזאמענפאהר פון בירגערמייסטערס וואיטען און גמינע שרייבער פון לאדזער פאוויאט. ס׳זענען ארומגערעדט געווארען די פראגע וועגען זאמלען תביאה פאר ארבייטסלאזע, וועגען די נייע מעלדונגס-פעראדנונגען א. א. וו.

פאדפאלען

(—) בערעק יאנקעלעוויטש פון בזשעזשין איז אויף פאמאסקא גאס איבערגעפאהרען געווארען דורך אן אויטא פאנאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אויפ׳ן שטעטישען זאמעלפונקט.

שטאט-ראט וואהלען

(ב) ווי בעקאנט זענען אין ראדאמסק בעשטימט געווארען וואהלען צום שטאט-ראט, די שטאט איז איינגעטיילט געווארען אין 10 וואהל-קרייזען, קאנדידאטען ליסטען קענען איינגעגעבען ווערען ביז׳ן 20 פעברואר.

יודיש פאלקס-טעאטער, זגערזשער 17 טעל. 193-03
אונטער דער ליטונג פון א. בעזמאן.

מיט׳ן אנטייל פון דער ניי-אנגאזשירטער סובּרעטין רעגינא בוימאן, בעוואוסטער ארטיסט מ. דראנאוו, בעקאנטער ארטיסט ה. באלבירסקי, י. טופמאן.

גרויסער שטורמישער ערפאלג!
100-טער מענשען זענען אוועק פון קאסע אהן בילעטען!
היינט, זונטאג, דעם 8-טען פעברואר, 9 א זייגער אין אווענד צום 3. מאל אין לאדז
דער לעצטער שלאגער פון די אמעריקאנער טעאטערן
„די גאסען-קינדער״ אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון סיגעל.

מאנטאג, ד. 9-טען, 9 אין אווענד צו פאפולערע פרייזען
צום ערשטען מאל אין פאלקס-טעאטער
„בראדיאגא״ מיט געזאנג און טענץ פון י. זילבערט
אווענד-פרייזען פון 1 ביז 3, פאפולערע פרייזען פון 80 ביז 2.50
דינסטאג, ד. 10-טען, 9 אוו. פרעמיערע! „די גלאקען פון סיביר״

ס׳נעהמען אנטייל פרויען: בעזמאן, בוימאן, פאדערמאן, ראזענצווייג. מענער: באלבירסקי, גוטמאן, גאלדבערג, דראנאוו, טופמאן, נייהויז, פאלאוסקי, פאססאל, לעיקאוויטש. טעכנ. ליטער: ה. נוימאן. סופלער: וו. נייהויז. אדמיניסטראטאר: נ. גאלדשטיין. ליכט-עפעקטען: י. שולמאן. ארטיסט. מאלער: ביאלעצקי. דעקאראציעס: ה. ליטוואק.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פאלקס-טעאטער.

פון שטאט-ראט

(ב). דעם 24 ה. ח. וועט אין זאל פון שטאט-ראט פארקומען א בודושעט זיצונג פון לאדזער מאגיסטראט. לויט די ביוראציאטישע מאטעריאלען שטעלט זיך ארויס, אז פון די פראלימינירטע בודושעטען זענען אייגעפלאסען קוים 70 פראצ. מעהר האט מען צוליב׳ן שווערען מאטעריעלען קריזיס נישט געקענט איינקאסירען.

דרינגענדע אונטערשטיצונג פאר סעזאן-ארבייטער

(מ) דינסטאג וועט אין אונטערשטיצונגס-אמט אויסגעצאהלט ווערען די מלוכה׳שע דרינגענדע אונטערשטיצונג פאר די וואס האבען זיך געמעלדעט דעם 26 יאנואר סעזאן ארבייטער און די ארבייטסלאזע פיזישע ארבייטער ביי וועלכע ס׳איז פון 27 ביז 31 יאנואר 1931 פארגעקומען א הויז קאנטראלע, די אויסצאהלונג וועט פארקומען פון 3 ביז 6 אווענד.

ארבייטסלאזיגקייט

43,300 ארבייטסלאזע אין לאדז

אויפ׳ן שטח פון מלוכה׳שען ארבייטס פערמיטלונגס-אמט אין לאדז, זענען אויפ׳ן 7 פעברואר געווען רעגיסטרירט 58998 ארבייטסלאזע פון דעם בלויז אין לאדז 43.301 אונטערשטיצונגען האבען בעקומען 21.276 ארבייטסלאזע, פון זיי אין לאדז 17.891.

דורכ׳ן אמט האבען בעקומען ארבייט 63 ארויסגעשיקט אויף ארבייט 90.

דער אמט האט איצט 10 פרייע פלעצער פאר הויז-דינערשאפט.

9 „אופאדלאשטשען״ און איין „נאדזאר״ אין חודש יאנואר

(2. פ) אין האנדעלס-געריכט איז די פראקטיק פון קאנקורס-ערקלערונגען און „יא זארע,״ בעדייטענד פערקלענערט געווארען. אין חודש יאנואר האט מען איינגעטראגען 9 ביטעס וועגען „אופאדלאשטשען״ אין אלע 9 זענען בעשטעטיגט געווארען. דאגעגען האט מען איינגעגעבען 4 ביטעס וועגען „נאדזארען״ אין בלויז איין „נאדזאר״ איז דורכ׳ן געריכט בעשטעטיגט געווארען.

אחוץ דעם זענען אין חודש יאנואר ד. י. ארויסגעגעבען געווארען 304 קלויזולעס פון וועקסלען איבער 1000 זלאטעס און 99 הענדלס אן קלאגעס, זענען אין דעם דאזיגען חודש אריינגעטראגען געווארען.

לאדז. יוד. קאמער-טעאטער
ניער „ארט״
איז ווייסען זאל
מאנטייפעל זאכאדניא 43
קינסטלערישער ליטער: משה בראדערזאן.
ליטער: א. בעזמאן

היינט זונטאג — 2 פארשטעלונגען
אוהויב 7.45 און 9.45 אין אווענד
פראגראם נומער 4 א. נ.:
ס׳רעדעל דרייט זיך
אין 2 טיילען, 12 נייע שלאגערס

פראגראם: 1) ירושלים, 2) מויטע חסידים, 3) ביכער 4) אין זיקאפאנע, 5) ארבייטסלאזער, 6) פאר חופה-וקידושין, 7) בעליס דות, 8) אויף א יוסימעל רעדיא, 9) דער שדי טר, 10) אייפ; באל, 11) מאנאפאר ביי ניקאלאי דעם צווייטען, 12) ארשבעקסש, 13) צ׳אם—די—קו מ׳אם-די—קו.

אנסעמבל לויט א. ב. פריץ: זיסעלע גירל, מרים דזלסקא, יאלא זילבערמאן, שיינע מרים. מאשע פעטרמאן. מענער: ה. אלטמאן, שמואל גאלדשטיין, שמשון דזשיגאן, מאטל קאן, יעקב ווייגלאס, ישראל שומאכער, יוסף שפער
פעקסטען: מ. בראדערזאן, דער טאנקעלער און אוטערשענקא.
מוזיק: ה. רובין, א. בייגעלמאן.
דעקאראציעס און קאסטיומען: י. ברוינער,
טענץ און פלאסטיק: ז. כרגזובנא און מ. שלפער.
רעזשי—דזשיגאן שומאכער. מוזיק-ליטער—ה. רובין.
ליכט-עפעקטען—יערא. בינע-איגספעקטאר—מ. קא.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון 11 — 2 בייטאג און פון 5 אוו. שבת און יום-טובים א גאנצען טאג

היינט—פייערליכע שלום אש אקאדעמיע

היינט פייערט דאס יודישע לאדז א גרויסען יום־טוב, דעם יום־טוב פון דער יודישער ליטעראטור, דעם 50־יעהריגען יובילעאום פון גרעסטען יודישען ווארט־קינסטלער, שלום אש.

דאס יודישע לאדז וועט בעווייזען ווי אזוי מ׳דארף פייערען א יום־טוב פון א פערדינסטפולען גרויסען יודישען קינסטלער. דער יובילעאום־קאמיטעט האט שוין געזארגט דערפאר, אז דער יום־טוב זאל אויספאלען, וואס אימפאזאנטער און רייכער. דאס בעסטע און שעהנסטע, וואס דאס יודישע לאדז פערמאגט, וועט זיך בעטייליגען אין דער שמחה. אלע יודישע פראמינענטע פערזענליכקייטען פון אונזער שטאט און פון ווארשא, אלע פאסטען הימן לכבוד׳ן יובילאר דורכ׳ן דיכטער ישראל ראבאן און נאך אנדערע געזאנג־נומערן. דער קלוי פון דער אקאדעמיע וועט זיין די רעדע פון בעל־היובל גופא פון שלום אש.

קאמוניקאטען פון יוביליי-קאמיטעט

נאך דער פייערליכער אקאדעמיע קומט פאר א גרויסארטיגער באנקעט לכבוד דעם יובילאר, אין רעסטאראן פון ה׳ גערוילד, פיעטריקאווער 35.

דער יוביליי־קאמיטעט מאכט אויפמערקזאם, אז די איינטריטס־קארטען צום באנקעט זענען אין

יודישע קולטורעלע און געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס וועלען זיין פערטרעטען אויף דער פייערליכער אקאדעמיע. די אדמיניסטראטיווע און קאמונאלע מאכט, די פרעסע, דער זשורנאליסטען־סינדיקאט, דאס יודישע און פוילישע טעאטער, אלע וועלען קומען בעגריסען אונזער גרויסען גאציאנאלען דיכטער. דאס פראגראם פון דער אקאדעמיע איז אנגעפיקעוועט מיט כל־טוב. דער בעליבטער דיכטער יצחק קאצענעלסאן וועט רעפערירען וועגען די שאפונגען פון יובילאר, רעד. אוגער וועט רעדען וועגען אש דעם קינסטלער, דער כאר פון 70 פערזאן אונטער דער אנפיהרונג פון פראפ. פיוווישים וועט אויספיהרען דעם ספעציעל פער־

א בעגרעניצטער צאהל. די אלע פערזאנען, וואס ווילען זיך בעטייליגען אין באנקעט מוזען שפעטסטענס היינט ביז 3 א זייגער נאכמיטאג די באנקעט־קארטען אויסקויפען אין דער אדמיניסטראציע פון „נייער פאלקסבלאט“. שפעטער וועלען קיין קארטען נישט ארויסגעגעבען ווערען.

* * *

דער יוביליי־קאמיטעט מאכט אויפמערקזאם, אז די פייערליכע אקאדעמיע אין „פילהארמאניע“ הויבט זיך אן פינקטליך 9 א זייגער אוועגד, נאכדעם וועלען די טירען געשלאסען ווערען און קיינער וועט בעת דער פייערונג נישט אריינגעלאזען ווערען.

פערזאמלונג פון קליינהענדלער

מאנטאג, דעם 2. פעברואר ה. י. איז פארגעקומען אין צענטראלען קליינהענדלער־פעראיין, פאמארסקע 15, א גענעראל־פערזאמלונג. ביי א פול געפאקטען לאקאל, גיט אפ דער פרעזעס, ראטמאן כארי דעם טעטיגקייטס בעריכט פאר׳ן יאהר 1930. פון די וויכטיגסטע, וואס דער פעראיין האט אויפגעטון איז דאס, וואס מיר האבען אויסגעפועלט ביים האנדעלס־מיניסטער, דערלויבען ווייטער די לאדזער הויזירער האנדלען אין פויזען און פאמערן. אין די דריי ערב יום טוב טעג (ראש השנה, יום כפור, סוכות) האנדלען אויף וואכעדיגע גאס די פרוכט־ און געמיזע־הענדלער אויף וועגען; פאר די סטראגאזשען — מ׳זאל זיי לאזען ווייטער שטעהן אויף די גאסען אין צענטער שטאט. פאר די קיה בעזיצער — מ׳זאל זיי דערוויל נישט ארויסיאגען פון דער שטאט מיט זייערע שטעלער, פאר די מב־שטייער פון באלוטער־פלאץ — מ׳זאל זיי לאזען אויף דעם מארק ווייטער האנדלען.

די גרעסטע צרה פאר דעם קליינהענדלער, איז דאס, וואס ער איז צושפליטערט. אין דער צייט ווען ס׳עקזיסטירט אין לאדז איין איינציגער פוילישער פעראיין, עקזיסטירען זיבען יודישע פעראיינען און א דאנק דעם האבען נישט די קליינהענדלער די געהעריגע צאהל פארשטעהער אין די שאצונגס־קאמיסיעס א. א. וו.

ווען די האנדעלס קאמער האט מיט איניגע מאנאטען צוריק צושיקט צו אלע פעראיינען אנקעטען, ווי אזוי דארף די פעראָרדנונג (פון מלוכה פרעזידענט) וועגען די האנדעלס־שעה׳ן געענדערט ווערען, האט אפילו איין יודישער פעראיין נישט געפינען פאר נויטיג צו ענטפערען. און ווען איך האב די פראגע פון זונטאג־רוה בעריהרט אויף א ספעציעלע זיצונג אין די האנדעלס־קאמער, האט מען מיר געענטפערט „די יודען ווילי׳ן דאך נישט האנדלען אין זונטאג, קיינער האט אויף די אנקעטע נישט געענטפערט“ יעדאך איז מיר געלונגען אדורכציפיהרען אנ׳ענדערונג, אז פלייש, נאביאל און געבעקס געוועלבער זאלען מעגען אפען זיין זונטאג פון 7 ביז 10 א זייגער.

דעם פעראיין האט די פערוואלטונג במשך פון 7 מאנאטען אויעקגעשטעלט אויף א פעסטען באדען, דאס איז דער איינציגער פעראיין אין לאדז, וועלכער האט נישט ביים היינטיגען טאג קיין דעפיציט אין מיר זענען בכח יעצט צונעהמען א גרעסערען לאקאל.

נאך דעם ווערט אויסגעוועהלט א פערוואלטונג: עהרען פרעזעס — אדוו. וויצמאן, פרעזעס — ראטמ. כארי, וויצע פרעזעסען — צבאמאוויטש און מארדכאיטוויטש, קאסירער — נאפארסעק, סעקרעטאר — קאמפעל, עקאנאם — ביימאן, פרייס, לאסמאן, האלאנד, העלפאנד און גרינדמאן. קאנדידאטען: לאנדא, צאלטל, פיאטרקאווסקי, זאקהיים און קראקאווסקי. רעוויזיאנס־קאמיסיע: פרידבערג, גלאזמאן און ראקאטש.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
מאנטאג, דעם 9. פעברואר, 9 אין אוועגד
לעצטער קאנצערט
— פון —
חיה׳לע גראבער
געוו. שוישפילערין פון „הבימה“
אין אבעניטטן פראגראם
צוויי איינאקטערס פון י. ל. פרץ
„מוסר“ און „באך קבורה“
ני׳ע קינדער־לידער, נייע פאלקס־בילדער, נייע חסידישע נגונים.—בילעטען פון 1.00 ביז 5.00 זל. אין פירהארם.

אויספלוגען פון שווייצארישע בוי־אונטערנעמער און אינדוסטריעלער

(—) נעכטען האט אין לאדז געוויילט דער אויספלוג פון די שווייצארישע בוי־אונטערנעהמער און אינדוסטריעלער. ביי דער באהן האבען זיי אפגעוואַרט פארשטעהער פון דער וואיעוואדזשטווע, שטעטישער סטאראסטווע, מאגיסטראט, האנדעלס־קאמער. די געסט האבען בעזוכט די קאנאליזאציע־סטאציע, די ווידזעווער מאנופאקטור, עלעקטראווניע.

(ב) פארמיטאג זענען די געסט געווען אין מאגיסטראט וואו זיי האבען אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט די ענטשפרעכענדע שווייצארישע קאפיטאלען אין לאדז. די געסט האבען אנ׳אינטערעס פאר בויען וועגען, הייזער, קאנאליזאציע־ארבייטען א. א. וו. די קאנפערענץ האט געטראגען אנ׳אינפארמאציאנען כאראקטער. א תשובה וועלען די אינדוסטריעלער געבען נאך זייער צוריקקומען אין דער שווייץ. נאך דער קאנפערענץ האבען די געסט פערלאזען לאדז.

נייע שטאטישע ארבייטען

היינטיגעס יאהר וועלען די סעזאן־ארבייטען אדורכגעפיהרט ווערען אין א ברייטען פערנעהם אין לאדז וועלען אנגעהויבען ווערען די ארבייטען ביים צוזאהר צו ביידע באהנהויפען. הייאהר וועלען זיך אויך זיכער אנהויבען די ארבייטען ביים בויען די פאבריקס באהן אויף ווידזעווער פאלעסיע.

ווייטער — וועלען זיך אנהויבען די ארבייטען ביים וויאדוקט אויף טראמוואיאווא. איצט ווערט די גאס פערבונדען מיט דער פשעיאזד גאס דורך א טונעל. דער נייער וויאדוקט וועט פערלייכטערען די קאמוניקאציע אין צפון־מזרח טייל פון דער שטאט.

א רייהע ארבייטען ווערען פארויסגעזעהן אויף דער פראווינץ, צווישען זיי — די ארבייטען ביים אויפשטעלען די נייע קניפ־סטאציע אין זד. וואליא.

בעשטראפט פאר א טויט־פאל אין פאבריק

(2) דעם 10 מערץ איז אין פאזנאנסקי׳ס־פאבריק פארגעקומען א יעמאנט אין דער וועבערייאפטיילונג. א״ום 3 א זייגער ביטאג איז דער מאלער פיליפיאק אראפגעפאלען פון דער רושטאוואניע און אריינגעפאלען אין טראנסמיסיע־וואל און איז צושמעטערט געווארען.

דער ארבייטס־אינספעקטאר האט צוגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט דעם אדמיניסטראציע־דירעקטאר פון דער פאבריק דעפ. וואלשיוסקי.

נעכטען איז פארגעקומען דער פראצעס. נאכ׳ן אויסהערען דעם בעשולדיגטען און די ארבייטער ספעקטארין פר. מיכאלסקא האט דאס געריכט פערמשפט וואלטשעווסקין אויף צו בעצאהלען 500 זל. שטראף אדער 2 וואכען ארעסט.

א „טייערע“ בעקאנטשאפט

(2) דעם 14. יאנואר פאראיאהרען איז קיין לאדז געקומען פון כעלם פראנצישעק גראשעווסקי. אין א שענק האט ער געמאכט עטליכע שנאפסען און ווען ער איז שוין געווען בגילופין, האט ער שפאצירענדיג אין גאס זיך בעקענט מיט עפיס א פרוי. זיי זענען אריין אויף שענקעוויטש 40 און דארט האט זי ביי איהם ארויסגעצויגען א פארטפעל מיט 290 גלאטים. גראשעווסקי האט געמאכט א געוואלד אין דער סטרוזש האט פערהאלטען די פרוי אנא מישקאוויאק. נעכטען איז זי געמשפט געווארען אין היגען שטעטישען געריכט. פאר דער גנבה אין זנות אויף די טרעפ האט זי בעקומען 6 חדשים טורמע.

קופאן
אויף א יורידישער עצה
גילטיג זונטאג, דעם 7־טען פעברואר
א בעקאנטער יוריסט
ערטיילט יורידישע עצות
פון 3 ביז 4 א זייגער נאכמיטאג אין רעדאקציע פון אונזער צייטונג, פיעטריקאווער 21.
אינטערעסאנטען דארפען מיטבריגען דעם קופאן פון „נייעם פאלקסבלאט“
— פון דעם זעלבען טאג. —

אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) קאפאווסקי (נאוואמייסקא 15), סראקאוויצקי (בזשעזשינסקא 56), ראזענבלום (ציגעלנא 12), בארטאשעוויסקי (פיעטריקאווער 95), קלופט (קאנטנא 54), משיוסקי (ראקישינער 53).

פון קינא־טעאטער „בייקא“

אין קינא־טעאטער „בייקא“ ווערט איצט געשפילט מיט גרויס ערפאלג דער הערליכער פילם א. נ. „לעגיאן פון פערשטויסענע“.

דער דאזיגער פילם שילדערט א רעפארטער, וועלכען זיין געליבטע האט פערראטען, האט זיך אריינגעצויגען פרייוויליג אין דער ארמעע צום פלאט דינסט כדי ער זאל קענען זיין לעבען אויפ׳ן פראנט פטיר ווערען. ביים אויספיהרען איינע פון זיינע געהיימע בעפעהלען האט ער ערפאהרען, אז זיין געליבטע נאכי געפינט זיך איצט אין די ארעמס פון פרעמדע מאנספערשוינען, וועלכע האבען אויך גלייכצייטיג אויסגעפיהרט זיינע געהיימע בעפעהלען, ווייל זיי זענען ביידע געווען פון איין געהיימער ארגאניזאציע. נאכהער פאלען זיי ביידע אריין אין געפאנגענשאפט ביי די דייטשען און די דייטשען פערארטיילען זיי ביידע צום טויט. אין דער לעצטער מינוט קומט ציפליהען א פראנצויזישער אעראפלאן און ראטעוועט זיי ביידע ארויס.

אין די הויפטראלען קרעאירען פאי ווראי און גארי קאאפער.

אויסער פראגראם ווערט געשפילט די הערליכע דראמע א. נ. „דאס טויטע געשריי“ מיט לואי בראקס און וויליאם פאוועל אין די הויפטראלען.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטש 20
מאנטאג, דעם 16 ד. ח. 8.30 אוועגד
איינציגער אויפטריט
פון בעריהמטען קינסטלער־רעציטאטאר
הערץ גראסבארד
ווארט־קאנצערט
בילעטען שוין צו בעקומען ביי דער קאסע

קאנטראלעס אין דרוקערייען

(ב) די שטעטישע סטאראסטווע פיהרט איצט דורך קאנטראלעס אין די לאדזער דרוקערייען ביז איצט זענען זיי שוין אדורכגעפיהרט געווארען אין די צייטונגען „ראזוואי“, „רעפובליקא“, „קוריער לודזקי“ און „עכא“. די ווייטערדיגע קאנטראלעס וועלען פארקומען די לויפענדע וואך.

אפגעלעגט ליכטענשטיינס פארלעזונג וועגן אש׳ן

נעכטען אוועגד האט אין ענגלישען זאל נעזאלט פארקומען א פארלעזונג פון ראטמ. ליכטענשטיין וועגען שלום אש, צוליב דעם אבער, וואס דער רעפערענט איז קראנק געווארען, איז די פארלעזונג אפגעלעגט געווארען.

די בילדער־אויסשטעלונג פון מ. ד. גאטליב

אין משך פון די עטליכע טעג האבען שוין הונדערטער מענשען בעזוכט די אויסשטעלונג און יעדער צושויער גייט אוועק מיט אנ׳אינערליכער צופרידענקייט אונטערן איינדרוק פון דער ספעציפישער ווירקונג פון גאטליב׳ס בילדער. די שטימונג פון זיינע בילדער, דער טרויער פון די פנים׳ער דער מאטער אבגלאנץ פון די פערטרויערטע אויגען ביי די העלדען לאזען א רייכען אבער גלייכצייטיג טיפען שפור אויפ׳ן צושויער. די אויסשטעלונג גאטליבס טיילט זיך אויס און איז כאראקטעריסטיש מיט אויסגעצייכענטקייט און שטימונג אין זשאנר. די אויסשטעלונג איז ווערט בעזוכט צו ווערען.

פאר'ן אויפבוי פון ארץ ישראל

(קאמוניקאט)

צוליב דער קריטישער פינאנציעלער לאגע פון דער יודישער אגענץ, וואס בעדראהט דאס יודישע אויפבוי-ווערק אין ארץ ישראל, האבען די ציוניסטישע עקזעקוטיווע און די צענטראלע פון „קרן היסוד" זיך געווענדעט מיט דרינגענדע אויפפאדערונגען צו אלע קה"י קאמיטעטען אנצוווענדען אלע מיטלען כדי צו פארשטארקען די ארבייט לטובת דעם א"י אויפבוי-פאנד.

אימזיסט, וואו עס געפינט זיך א יודישער קיבוץ, וועט דער דאזיגער רוף אנווענדונגען אין אויפמערקזאמקייט צו אן אינטענסיווער זאמעל-ארבייט פאר'ן „קרן היסוד".

אויך ביי אונז אין שטאט וועט די קרן היסוד-אקציע, וואס האט זיך אנגעהויבען מיט'ן בעזוך פון דיכטער ליב יפה, איצט בעזונדערס פארשטארקט ווערען. די בינאציאנאלע רעזולטאטען פון דער זאמלונג האבען אנ'איבריג מאל בעוויזען, ווי טיף עס איז אריינגעדרונגען אין אלע יודישע קרייזן.

דאס דירעקטאריום פון קרן היסוד ווענדעט זיך דעריבער נאכאמאל צו די אלע פערזאנען, וועלכע האבען זיך פערפליכטעט מיטצוארבייטען אין איצטיגען קאמפיין און, אנווייזענדיג אויף דער ערנסטקייט פון דער לאגע, זיי אויפצופאדערן צו ערפילען זייער חוב און צו ווידמען זיך דער ארבייט פאר'ן אויפבוי פאנד פון א"י ישראל.

די זאמעל-ארבייט אין אונזער שטאט פאר'ן קרן היסוד ווערט ווייטער געפיהרט אונטער דער ענערגישער ליטונג פון דעלעגירטען פון קה"י דירעקטאריום, ה' אשר קלאדני פון ארץ ישראל.

—=:0:=—

שטיצט דעם „ארט"

(אויפרוף)

5 יאהר באכאנאנד האט אונזער געזעלשאפט נישט איינגעארדענט קיין שום אימפרעזען און זיך בעמיהט צו דעקען די אלץ-וואקסענדע בודזשעטען פון אונזערע ווארשטאטען מיט די בעשטענדיגע הכנסות, ווייל עס ליגט נישט אויף דער ליניע פון אונזער טעטיגקייט זיך אפט צו ווענדען צו דער עפענטליכקייט וועגען מאטעריעלער הילף.

אויף אונזערע קורסען און ווארשטאטען לערנען זיך העכער 400 שילער און שילערינס, אבער אין צוזאמענהאנג מיט'ן ווירטשאפטליכען קריזיס ווענדען זיך צו אונז נייע הונדערטער סיי פון דער יוגענד, סיי עלטערע פערזאנען, מיר זאלען זיי אויסלערנען א פאך און מיר זענען נישט אימשטאנד אין אונזערע עקזיסטירענדע ווארשטאטען אויפצונעהמען די אלע, וואס רייסען זיך צו פראדוקטיווער ארבייט.

מיר זענען דעריבער געצוואונגען צו פערגרעסערן אונזערע ווארשטאטען און צו גרינדען נייע.

מען דארף אויך נעהמען אין אכט, אז דער גרעסטער טייל פון די אלע, וואס ווענדען זיך צו אונז זענען אדער אליין פון האנדעלס-קלאס, אדער קינדער פון סוחרים, וואס זענען פעראריימט געווארען און האבען פון ערגיץ נישט צו ערווארטען קיין הילף.

עס ליגט א חוב אויף אלע טיילען פון דער יודישער בעפעלקערונג צו העלפען דעם ארויסגעשטויסענעם פון ווירטשאפטליכען לעבען, איבערצוגעהן צו פראדוקטיווער ארבייט אין האנדווערק און פאבריק.

כדי צו פערגרעסערן די מאטעריעלע מיטלען לטובת אונזערע ווארשטאטען, ארדנען מיר איין דעם 28. פעברואר ה. י. א באל אין די זאלען פון „אזא", נארוטאוויטשא 20, און ווענדען זיך צו דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג אונטערצושטיצען אונזער אונטערנעהמונג.

ספעציעל ווערען געבעטען די יודישע — דעטאליסטען און קאלאניאל-הענדלער צו שפענדען פערשידענע געגענשטאנדען פאר דער פאנטען-לאטעריע, וואס וועט אויפ'ן באל איינגעארדענט ווערען.

ספעציעלע מענשען, וועלכע וועלען בעזיצען די געהעריגע פולמאכטען וועלען די פאנטען זאמלען.

מיר זענען זיכער, אז די יודישע בעפעלקערונג וועט אנטיילנעהמען אין דער וויכטיגער ארבייט פון פערשפרייטען פאך-בילדונג צווישען יודען, וואס העלפט מיט אוועקצושטעלען דאס יודישע ווירטשאפטליכע לעבען אויף געזונדטע יסודות.

די פערוואלטונג פון דער געזעלשאפט צו פערשפרייטען מלאכה- און ערד-ארבייט צווישען יודען „ארט" אין לאדז.

פון „למען ארץ ישראל"

(קאמוניקאט)

ווי ס'איז געוועזען פאראויסצוזעהן, האט די ארגאניזירונג פון דעם פערקויף פון א"י'דיגע פראדוקטען אין אונזער שטאט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג צווישען אלע קרייזע פון דער לאדזשער יודישער בעפעלקערונג, דער נעבראוך פון ארץ ישראל'דיגען פראדוקט ווערט פון טאג-צו-טאג גרעסער, די קוואליטעט פון יעדען פראדוקט שטייגט איבער אלע ערווארטונגען. אויך אין ארץ-ישראל האט די ידיעה פון ארגאניזירען תוצרת הארץ אין לאדז ארויסגערופען א גרויסע צופרידענהייט, די ה"ה ד"ר הויזנער און לערנער שרייבען, אז ענדליך האט דאס פוילישע יודענטום בכלל און לאדזער יודענטום בפרט, זיך גענומען צו פראקטישער ארבייט פאר א"י, ווען דאס פוילישע יודענטום וואלט פערשטאנען אין געוויסען וויאס פאר א בעדייטונג „תוצרת הארץ" האט פאר'ן עקאנאמישען אויפבוי פון לאנד, וואלט יעדער יוד אין פוילען נאר גענוצט ארץ-ישראל'דיגע פראדוקטען בפרט ווען די קוואליטעט האט זיך שוין ערווארבען א וועלט-מארקע, אין אלע לענדער וועט מען שוין פיל פון די א"י'דיגע פראדוקציע.

די ה"ה וועלען זיך אויך וועגען ארגאניזירען די אקציע פאר די באנק — העולם א"י ישראל פולניה וועלכע האט פאר די פוילישע יודען עולים א זעהר וויכטיגע בעדייטונג.

די פערוואלטונג פון „למען ארץ ישראל" איז שוין צוגעטראטען צו דער אקציע פון פערשפרייטען אקציעס פאר דער באנק אין תל אביב. אין אלע ענינים פון פראקטישער ארבייט פאר א"י דארף מען זיך ווענדען אין „למען ארץ-ישראל" צעגעלניאנא 42.

מארגן — געזאנגונגס-קאנצערט פון ח"ה'לע גראבער

דער געזאנגונגס-קאנצערט פון ח"ה'לע גראבער, וועלכער קומט פאר מארגען, 9 אזייגער אווענט אין „פילהארמאניע" האט ארויסגערופען א פערשטענדליכען אינטערעס ביי די ברייטסטע שיכטען. דער פאפולערער קאנצערט בעשטעהט פון דעם נייעם פראגראם פאלקס-פיל ער, גאסען לידער, חסידישע ניגונים און לודם כל פון י. ל. פרץ'ס צוויי אייזאק ערס „מיכר" און „נאך קבורה", וועלכע ווערען אזוי מייסטערהאפט אויסגעפיהרט דורך דער אר גינגלער קינסטלערין.

די „שאטישע סימפאניע" פון מענדעלסאן—היינט אין ראדיא

(—) היינט 12.15 וועט די לאדזער ראדיא-סטאציע איבערגעבען א טראנסמיסיע פון פריה-מארגען אין ווארשאווער פילהארמאניע צווישען אנד. געפינט זיך אין פראגראם די „שאטישע סימפאניע" פון פעליקס מענדעלסאן, דאס הויפטווערק פון'ם דייטשען ראמאנטיקער. וועגען דעם נאמען זאגט דער סימפאניע דערצעהלט דער קאמפאזיטאר גופא. בעת זיין רייזע איבער שאטלאנד האט מענדעלסאן בעזוכט א שלאס פון דער קעניגין מאריא סטיוארט. ביי דער געלעגענהייט, שרייבט ער — איז ביי איהם אין קאפ ענטשטאנען צום ערשטען מאל דער געדאנק וועגען דער סימפאניע. שטימונגען פינסטערע אין פאל"ס נאאיווע פלאנטערן זיך צוזאמען און שאפען א ווערק זעלטען גלאטיג אין פארם. און זייט דעם ענטשטעהען אין 1842 י. ווערט דאס ווערק שטענדיג ווידערהאלט אין סימפאנישע פראגראמען.

ראדיא-פראגראם

זונטאג, ד. 8 פעברואר

10,15 טראנסמיסיע פון גאטעסדינסט אין דער ווילנער באוולצק, 11,58 צייטסיגנאל, 12,15 סימפאנישער פריהמארגען פון ווארשאווער פילהארמאניע, 15,20 מוזיק פון ווארשא, 15,40 קינדער-פראגראם, 16,10 לאדזער פאכט-קעסטעל, 16,30 גראמאפאן פליטען, 16,40 פארלעזונג פון לעמבערג, 16,55 גראמאפאן פליטען, 17,15 פעליעטאן, 17,40 קאנצערט פון לייכטע מוזיק, 19,00 פערשידענעס, 19,25 פארלעזונג, 19,40 פראגראם אויף מארגען, 19,45 קאמוניקאט „פון פאר 100 יאהר", 19,50 לאדזער ספארט-קאמוניקאט, 20,00 אודיציע פון קראקאו, 20,35 פידעל רעסטיטאל-בראניסלאוו גימפעל, 21,15 ליטערארישע פירטעל שעה, 21,35 פאפולערער קאנצערט, 22,00 טראנסמיסיע פון קריניץ אינטערנאציאנאלע האקעי-קאנקורס, 22,30 קאמוניקאטען טאנץ-מוזיק, 23,40 קאמוניקאט וועגען פערלויף פון די אינטערנאציאנאלען האקעי-קאנקורס אין קריניץ.

Krajowa Wytwórnia ZAMKÓW BŁYSKAWICZNYCH

„REOR"

שלעסער אין אלע גרעסען, אלע פארבען, מיט אדער אה. שליסונג, גאראנטירט

„REOR" Sp. z ogr. odp.

לאדז, לימאנאווסקי 129

(אלעקסאנדראווסקא) טעל. 185 52.

Nauka

buchalterji

amerykańskiej i włoskiej gruntownie metodą praktyczną 30 zł. kurs przez jeden miesiąc. Nauka pisania na maszynie 10 zł. Zapisy codziennie.

Biuro „KODEKSPOL"

Cegielniana 61

Załatwia się sprawy: skarbowe, komunalne, wojskowe, handlowe, sądowe, klauzule zabezpieczenia i t. p.

44 וויכטיג פאר מחותנים! 44

קויפט נישט קיין

מעבעל בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין מעבעל-געשעפט

Ch. ŁAZNIK

44 גדאנסקא (רלונגא) 44

טעל 162-56

נאר ביי מיר קענט איהר קריגען פעינע מעבעל. שעהנ, גוט און ביליג

בסמ.: כ'קויף אויך גענוצטע מעבעל, דיוואנעס, פעלצען א. ז. וו. קומט און איבערצייגט אייך;

44 44

השבת אבדה.

פריטאג האב איך פערלוירען א פארטמאנע מיט פערשידענע דאקומענטען, מזומן געלד און חפצים, וועלכע האבען פאר קיינעם קיין שום ווערט נישט. דער עהרליכער געפינער ווערט געבעטען דאס געלד זיך צו האלטען און די חפצים און דאקומענטען צוריקצושיקן צו יוסף אהרן ברינבעל, לאדז, פעלגרב. 17

א ווארפיצירטע

פיינשפולערין

אויף 20 שפינדעל אויף דער גרעסטער שיכטע קען זיך מעלדען ווסקארגא 31 ב. שם אייזיגע, ליגקס, אין דער שטריק-פאבריק

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און דענטיסטישער קאבינעט.

בושען זינער 11, טעלעפאן 3763

אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר אימיר נאז, האלז, אויערן פ'	11/2—31/2
ד"ר הערשנער סינדער-קראנקה.	41/2-5 11-0
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	2 12
ד"ר ביבערגאל חיים און וענער. קר.	121/2 11/2
ד"ר שמירנעלד נערוועז און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	11/2—121/2
ד"ר זאלצמאנער כירורגישע קראנקהייטען	3—5
ד"ר שמערלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	11/2—121/2

אין כ"מ ראציאנעלע שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א.ז.וו. ...

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי-סטאראפאלסקי

צאהן-ארצט 10—1, 3—6

קינסטליכע ציינער, קראנען, פלאמבען א.ז.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

Dr. med. J. Lubicz

כירורג-ארטאפעד

Gdańska 28, tel. 183-17

צוריקגעקעהרט.

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

איינגענע פראצעדור פון וועמ'יכע ארטאפעדישע ווארשטען, ... קינסטליכע הענט און פיס, גארסעטען א. ז. וו.

נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמיטאג.

DR MED. H.LUBICZ

ספ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.

אויף צעגעלניאנא 43, טעל. 141 32

נעמט צו אנגאנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 זו טאג און יו"ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

„ZAKŁADY-RIKOW"

RYSZARD KOCH, Varndorf, Czechosłowacja

FABRYKA MASZYN i ODLEWNIA ŻELAZA

polecają:

Prasy,
Tokarki,
Gryzarki,
Wiertarki,
Piły taśmowe,
Piły-cyrk larne,
Piły-wahadłowe,
Piły-dekupierki,
Heblarki-Kijarki,
Heblarki-grubościowe,
Heblarki-wyrówniarki,
Szlifierki do drzewa,
Maszyny do nakładania kleju
Maszyny do ostrzenia noży i narzędzi i t.p.

dla przemysłu drzewnego najnowszej konstrukcji, kombinowane na napęd elektryczny lub transmisyjny na łożyskach kulkowych,

DOGODNE WARUNKI PŁATNOŚCI.

Zapytania kierować do generalnych przedstawicieli

ALEKSANDER BIERNATH i S-ka. Łódź, Piotrkowska 157. Telefony: 129-16 i 159-15.

ווענעריש כירורגישע קליניק

„SANATO"

אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

רצליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד

פריינע פון געבורט

אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש

עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר

עמפפאנגס שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

Dr. Z.Rakowski

ספ. פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקה

9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 127-81.

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע רגבורשקא 17 פון 9—11 און פון 2—5.

יעדער איינציגער

האט זיך איבערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה מאשינען, גארדעראבען א.ז.וו.

צאהלט די העכסטע פרייזען

א.וויליצמאן שינקעוויטש 23

טעלעפאן 00-191.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

Dr. med. N. ROZEN

סטאמאטאלאג

קראנקהייטען פון דזיאנסקאס, גומען, ציינער א.ז.וו.

ציינער-רענטגעניזירונג, רענטגען-דיאגנאסטיק.

אנדזשעיא 7, טעל. 216-57.

עמפפאנגס-שעה'ן פון 3—7 נאכמ.

אמיטאג מיט טעה 1.50 זל.

באר „ALA ASCHINGIER" גיט ארויס צוליב'ן קריזיס געשמאקע און נאהרהאפטע מיטאגען 1.50 זל. מיט טעה | געבעקס א'מויסט!

פעטריקאווער 30 טעלעפאן 205-91

קלאנג-פילם-טעאטער
„MIMOZA"
ul. Kilińskiego 178.

פון דינסטאג, דעם 3 טען ביז מאנטאג, דעם 9 טען פעברואר 1931 איינשליסליך:

„אונשטערבליכע ליבע"

אין די הויפט-ראלען:

COLLEEN MOORE
GARY COOPER

אויסערן פראגראם: א קלאנג-צוגאבע
נעכסטער פראגראם: „POGANIN" מיט Ramon Novarro

אנהויב 5.30, 7.30 און 9.15, שבת, זונטאג און יום טוב 3.30 נ"מ

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ. ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנק.
נעמט א פון 8 ביז 9 פריה פון 2 – 3 נאכמיטאג און פון 8 ביז 9 אוונט.
זונטאג פון 9 ביז 1 בייטאג.
פעטריקאווער 10
פאר אינבעמיטעלטע לעזשניצע-פרייזען.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134-72
נעמט אן פון 2–3 נאכמ.
און פון 7½–9 אווענד.

Dr. W. ŁAGUNOWSKI
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych **przeprowadził** się na ul. **Piotrkowskiej 70** róg Traugutta).
Przyjmuje od 8[30] do 10[3] rano, od 1-ej do 2[30] pp od 6 do 8[30] wiecz. w niedziele i święta od 10 do 1-ej.

■ וויכטיג פאר אלע! ■

נאך א גרינדליכען רעמאנט איז מיין פריזיר-אנשטאלט פאר דאמען און הערען

מ. קופקא, לאדז

פאלודניאווא 12 (ווינ. וווסכאדניא) טעל. 119-40

מענער-סאלאן:		דאמען-סאלאן:	
שערען און ראזירען	1 זל.	שערען דאמען	50 גר.
ראזירען מיט קאלאנסקע	40 גר.	שערען שילערינס	60 „
שערען	70 „	אייזען-אנדולאציע	1 זל.
שערען א יונגעל	50 „	וואסער אנדולאציע	1.50 „
שערען א יונגעל מיט מאשין	30 „	קאפ וואשען און טרוקענען	1 זל.
קאפ-וואשען	50 „	מאניקור	70 „
קאפ-טרוקענען	50 „		
מאסאזש	50 „		

פארבען בערדען, רזעסניס און האר צו ביליגע פרייזען. דאמען- און הערען-סאלאן אנגעפיהרט דורך די בעסטע פאך קרעפטען. קימט און איבערצייגט אייך!

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווי בער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויסערס אין פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם בויך און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פארדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל געמעכטע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכנט גוט דורך גרויסע פראפעסארן מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דעמאלט פראפעסאר-דאקטאר בראכי רעזונג בעזאנדערע זיכער דעם שמערצען און נעפעהרליכסטען

ברוך. אויך פאר הויקערס ריכטונגען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאטס-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גלידער פיס און הענט, געטענע ווקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg
Łódź, WÓLCZAŃSKA 10, tel. 221-77, front, parter,
בעמערקונג: דאס ערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בארענטש, פראפ. ד"ר י. מארישלער, פראפ. ד"ר ב. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן טעלעפאנישע פון דער קראנקען-קאסע

דאנקזאגונג.

ווייל 20 יאהר האב איך געליטען אויף בידע זייטען אויף געשוילעכץ, אויף האב כ'בין געווען 2 מאל אפערירט. הינט אבער דאנק דעם ה' י. ראפאפארט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פיהל איך מיך ביים פולען לעבען. דאנק דעם פעריגען באנדאזש, וועלכער האט מיר דערהאלטען מיין געשווילעכץ, פאר וואס כ'דריק איהם אויס מיין הארציגסטע דאנקבארקייט.
Szulem Wallach.

טענץ
די מאדערנסטע
אויפ'ן יאהר 1931
לערן איך אויס יעדען איינציגען, נישט שטענדיג אויף די פעהיגקייטען.
איינשרייבען קען מען זיך טעגליך אין מיין פריוואט-וואוינונג
64 ציגעל-גאס 64
מיט רעכטיגע טאנץ-לעהרער
י. זאלצמאן

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועז-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. -
וויזיט 3 זל.

א בשורה טובה
פאר עלטערן, וואס זייערע קינדער לערנען אין פאוושעכנע שולען.
די לייטונג פון בעוואוסטען ארטאדאקסישען נאכמיטאג-חדר פאר קינדער, וואס לערנען אין פאוושעכנע שולען, מאכט בעקאנט, דאס נאך א גרינדליכע רעמאנט ווערט דאס חדר פולשטענדיג רעארגאניזירט און פערפאלקאמט אויף אלע געביטען און למודי קודש. ס'ווערט געלערנט דורך מלמדים ספעציאליסטען עברי, חומש, רש"י, תנ"ך, משניות, גמרא. א פערגרעסערטער קורס פאר העברעאיש (רעדען און שרייבען), און יודישע בריף זעלבסט צוזאמענשטעלען. צוליב דעם קריזיס הנחה פרייזען. פלאץ וואלנאשטשי (ביי שטאט) 6, קווער אפיצינע. איינשרייבען קען מען זיך טעגליך פון 2 ביז 7 אווענד.

נערוועזע שטארבונג!
צי האט איר וועו נישט איז ביי זיך באמערקט איינעם פון די פאלגענדע סימנים פון דער אנקומענדער נערווען-ערשעפונג?
לייכטע אויפגערעגטקייט, שלעכטע שטימונג, ציטערן פון די גלידער, אומרואיקייט, הארץ-קלאפונג, אטאקן פון קאפ-שווינדל, שרעק-געפיל, שלאפלאזיקייט, שווערע חלומות, אטראפיע פון איינצלנע קערפער-טיילן, שרעקעוודיקייט, איבערמעסיקע נערוועזקייט צוליב אנשטרענגונגען, נעררויזן, ריחות. חשק צו באטויבונגס-מיטלען, צו טאבאק, אלקאהאל, טיי, קאווע, בזיקן און די אויגן-דעקלעך אדער שווינדל פאר די אויגן, בלוט-קאפן, קלעמפעניש, קאפריזנקייט, שוואכער זכרון אדער שטרויכלען אין רעדן, פארגליסטעניש אדער הידער-טעם. באווייזט זיך ביי אייך איינער פון די ראזוקע סימנים פון נערוועזיטעט שטארק, אדער עטלעכע גלייכצייטיק הייסט עס, אז אייערע נערוון זענען ערנסט אפגעשוואכט און נייטיקן זיך אין קרעפטיקונג.
לאזט עס נישט איבער אזוי אויף ווייטער, איר קענט דערפון אנשטייען ערנסטע פסיכישע שטערונגען, ווי דערן נישט צו דער זאך און אומבאדאכטזאמע האנדלונג. שנעלע קער-פערלעכע רואין און א יונגער טויט פאלגן באלד.
פון אומטערדיר פונדאמענט אייער נערוון-שוואכקייט נעמט זיך. לאז איך אייך איין מיר צו שרייבן. איך בין גערן גרייט
גראטיס און פארטא-פריי אייך אן איינפא-כע מעטאדע צו ערקלערן
דאס עס הייסט אייך מאכן א פרייליכע איבערראשונג. איר האט שוין אודאי אויסגעגעבן א סך געלט אויף פארשידענע מיטלען און אין בעסטן פאל דערגרייכט דערמיט נאר א פאראיבערגייענדע בעסערונג. איך קען אייך פארזיכערן, אז איך קען די ריכטיקע מעטאדע, כדי
אנטקעגנצווירקן דער שוואכקייט פון אייערע נערוון.
די דאזיקע מעטאדע רופט גלייכצייטיק ארויס א בעסערונג אין דער שטימונג, לעבנסלוסט, ענערגיע און ארבעטס-קראפט. מאכט האבן מיר אפילו געשריבן, אז זיי פילן זיך דערנאך ווי ניי-געבוירן, דאס באשטעטיקן אויך מיינונגען פון דאקטוירים.
כס דארף אייך בלויז קאסטן א פאסט-קארטל. איך שיק אייך א לערר-רייך
בוך פולשטענדיק גראטיס.
אויב איר קענט נישט שרייבן באלד, טא באהאלט דעם דאזיקן אנאנס אויף שפעטער
Ernst Pasternack, Berlin S.O.
Michaelkirchplatz 13
Abt. 343

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
הייבט אן די פאלגענדע טעג!
סטודענטקע פון כעמיע Helena W.
א.נ. „זיסער נצחון"
אונגעוועהנליכע ערטישע דראמע ווי א גרונד פון קאמף פון א געב לעטער פרוי מיט די נעגענווירקונגען פון גורל. —אין די הויפט ראלען:
OLGA CZECHOWA i IGO SYM
נעקליבענער ארקעסטער אינטער דער לייטונג פון ה' סטעפאנסקי
אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב—12 א זייגער בייטאג. דער זאל איז גוט בעהייצט.

צולאז עס אין וואסער, בירשט אויס דעם שמוציגען אנצוג און דו וועסט האבען
א נייעם אנצוג
„MITOL"
איז א כשוף-מאכער
דאס איז
א כעמישע וועשעריי
ביי זיך אין דערהיים!
פרייז פון 1 שאכטעל 1.50 זל. צו בעקומען איבעראל.
גענעראל-פערטרעטער י. יאנאווסקי, שקלנא 33.

לאנגיעריגער געריכטס-סעקרעטאר
שרייבט און ערלעדיגט אלערליי
בִיטעס, אנקלאגעס און קלאוזולעס
ספעציאליסט אין אלע מיליטער-ענינים, ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאר איינציגע שפיזערס.
נעלער אויסקויף פון פאטענטען אין רעגיסט אניע-קארטען אויפ'ן יאהר 1931
ב. מאן, 10 פעטריקאווער 10

NIREX נייעס!
מאכט דויערהאפטיג די קאנטען פון מענער הויטען.
ערשפארט די ניי-וועגדינקייט פון שטענדיגען פרעסען.
איז איבעראל נגט נויטיג פאר יעדען מאן.
פרייז פון א שאכטעל „NIREX" 1 זל. צו בעקומען איבעראל
גענעראל-פערטרעטער: י. יאנאווסקי, שקלנא 33.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6–זל. א חודש, אין אויסלאנד – 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען ביימאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 " " " " —60 " " " 4 "
נאכ'ן טעקסט—12 " " " " —18 " " " 8 "
פאר מילימעטער-שורה: ליסטער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.